

THE
AZERBAIJANI
LANGUAGE

AZƏRBAYCAN DİLİ

HAMLET ISAXANLI
ELZA ISMAYILOVA
FIRANGIZ NASIROVA

KHAZAR UNIVERSITY PRESS
BAKU

THE AZERBAIJANI LANGUAGE

AZƏRBAYCAN DİLİ

Hamlet Isaxanlı
Elza Ismayilova
Firangiz Nasirova

Khazar University Press
Baku

Copyright ©1997 by Khazar University Press
All rights reserved

For information write to
Khazar University Press,
11 Mehseti Street, Baku,
Republic of Azerbaijan, 370096

ISBN 5-7843-0003-2

CONTENTS

Introduction	5
İmla və tələffüz	7
Spelling and Pronunciation	
UNIT 1	13
Tanışlıq. Vidalaşma	
Introductions. Good byes	
UNIT 2	21
Müəllim. Tələbələr	
Teacher. Students	
UNIT 3	29
Ən çox işlənən söz və ifadələr	
Useful phrases	
UNIT 4	38
Müraciət formaları	
Address	
UNIT 5	47
Peşə. Sənət. Məşğuliyyət	
Occupation	
UNIT 6	57
Saylar	
Numbers	

UNIT 7	70
Dünya The World	
UNIT 8	81
Rənglər və geyimlər Colours and Clothes	
UNIT 9	93
Ev və ev əşyaları The House	
UNIT 10	105
Ailə. Qohumlar Family. Relatives	
UNIT 11	116
Ərzaq məhsulları Food	
UNIT 12	130
Xassə Quality	
UNIT 13	140
Hava. Təbiət hadisələri Weather. Nature	
UNIT 14	152
Oxu mətnləri Readings	

INTRODUCTION

Learning a language can be and should be enjoyable. It takes time and effort.

What is the best way to learn Azeri? The answer is simple: practice. Can anybody learn Azeri? Yes. If he has learned his first language, he can also learn Azeri.

Azerbaijani (or Azeri or Azerbaijani Turkish) is the main language of the population of the Republic of Azerbaijan. The same language is spoken by approximately twenty million of Irani population. Azeris (Azerbaijanis), main speakers of Azerbaijani language, also live in many countries on different continents.

Azerbaijani belongs to the Turkich-Altai family of the languages and is close to the modern Turkish.

This book is intended for the readers who speak English and it is designed to help them to learn Azeri. The course does not require preliminary knowledge of Azeri and serves as a course for beginners. But it also offers refresher course for those who have learned a little Azeri.

The main idea of the book is communicative approach to learning of essentials of Azeri.

The course consists of short introduction to the Azerbaijani phonetics and fourteen units. Each unit, except unit 14 is devoted to specific topics on every day situations. The unit contains a list of words with translation into English.

Different forms of the same expression are given for developing communication skills. The basic material is presented in the form of dialogues and texts followed by various tasks. Short grammar section in each unit helps to understand structure of the language better and to express ideas of your own and contains only the most necessary information.

At the end of each unit there are vocabulary and communication summary.

The last unit 14 contains readings from written literature and folklore. It will make a student's first steps in reading easy and enjoyable.

This book is written by the teachers of Khazar University and was tested with the students in the classroom.

The authors are grateful to Ulker Isayeva for her assistance and enthusiasm.

Since this is the first course on the Azerbaijani language for foreigners based on the communicative approach, the course will inevitably need further evaluation and improvement for subsequent editions. The authors appreciate being informed of all comments and criticisms from the readers of the book.

We wish to thank everyone at Khazar University who assisted in publishing this book.

İMLA VƏ TƏLƏFFÜZ

SPELLING AND PRONUNCIATION

AZƏRBAYCAN ƏLİFBASI AZERBAIJAN ALPHABET

Hərflər Letters		Misallar Examples	as in the word	
A a	(a)	ata, imla (father, dictation)	bus	ʌ
B b	(be)	böyük, məktəb (big, school)	big	b
C c	(ce)	cümlə, ağac (sentence, tree)	jam	dʒ
Ç ç	(çe)	çay, küçə (tea, street)	check	tʃ
D e	(de)	dağ, şəkər (mountain, sugar)	day	d
E e	(e)	elm, neft (science, oil)	end	e
Ə ə	(ə)	ət, dərs (meat, lesson)	man	æ
F f	(fe)	fincan, hərf (cup, letter)	fan	f
G g	(ge)	gəmi, rəng (ship, colour) ¹		
Ğ ğ	(ğe)	oğlan, bağ (boy, garden) ²		
H h	(he)	həftə, nahar (week, dinner)	hand	h
X x	(xe)	xəritə, yaxşı (map, good) ³		
İ i	(i)	bıçaq, çarpayı (knife, bed) ⁴		
İ i	(i)	indi, kitab (now, book)	beach	ɪ
J j	(je)	jurnal, qarağ (magazine)	garage	ʒ
K k	(ka) (ke)	karandaş, fizika (pencil) kələm, kitab (cabbage, book) ⁵	cat	k
Q q	(qe)	qapı, qaşığı (door, spoon)	go	g
L l	(el)	lampa, palto (lamp, coat)	lamp	l
M m	(em)	mavi, pambıq (blue, cotton)	map	m
N n	(en)	ana, çəngəl (mother, fork)	nine	n
O o	(o)	otaq, kino (room, cinema)	boss	o

O o	(o)	otaq, kino (room, cinema)	boss	o
Ö ö	(ö)	ölkə, çörək (country, bread)	burn	ə:
P p	(pe)	pəncərə, opera (window)	pen	p
R r	(er)	rayon, armud (district, pear)	red	r
S s	(es)	stul, dost (chair, friend)	bees	s
Ş ş	(şe)	şorba, axşam (soup, evening)	shy	ʃ
T t	(te)	taşaşir, mətn (chalk, text)	text	t
U u	(u)	uşaq, quş (child, bird)	moon	u
Ü ü	(ü)	üzüm, sülh (grape, peace) ⁶		
V v	(ve)	velosiped, divar (bicycle, wall)	vine	v
Y y	(ye)	yeni, bayram (new, holiday)	yes	j
Z z	(ze)	zoopark, mağaza (zoo, shop)	zebra	z

- QEYD. NOTE. 1. Very close to English "g" in "game".
 2. Very close to French "r" in "pardon".
 3. Very close to Scottish "ch" in "loch".
 4. Very close to English "y" in "symbol".
 5. Very close to English "k" in "cabbage".
 6. Very close to German "ü" in "ünbung".

HƏRF VƏ HƏRF BİRLƏŞMƏLƏRİ LETTER AND LETTER COMBINATIONS

	Oxunuş Pronunciation	Misallar Examples
1	2	3
a	[a] [a:] in some words of Arabic, Persian and European origin	ana, qardaş katib, xahiş, baza, kamera
aa	[a:]	maaş, saat
b	[b] [p] at the end of many syllabled words	baba, sabah corab, hesab
c	[c] [ç] at the end of many syllabled words [j] in some words	cüce, gec ağac, çökic əcdad, vicdan
ç	[ç] [ş] in one syllabled words	çiçək, üç, qaç qaçdı, keçsə
d	[d] [t] at the end of many syllabled words	dodaq, ad şagird, bulud
e	[e] [e:] in some words of Arabic, Persian and European origin	ev, pendir e`lan e`tibar, mebel
ə	[ə] [ə:] in some words of Arabic and Persian origin	əl, nəvə də`vət, bə`zən, mə`na
əə	[ə:]	mətbəə, təəccüb
f	[f] [v] after voiceless consonants	futbol, dəftər asfalt, kəşf

O o	(o)	otaq, kino (room, cinema)	boss	o
Ö ö	(ö)	ölkə, çörək (country, bread)	burn	ə:
P p	(pe)	pəncərə, opera (window)	pen	p
R r	(er)	rayon, armud (district, pear)	red	r
S s	(es)	stul, dost (chair, friend)	bees	s
Ş ş	(şe)	şorba, axşam (soup, evening)	shy	j
T t	(te)	tabaşir, mətn (chalk, text)	text	t
U u	(u)	uşaq, quş (child, bird)	moon	u
Ü ü	(ü)	üzüm, sülh (grape, peace) ⁶		
V v	(ve)	velosiped, divar (bicycle, wall)	vine	v
Y y	(ye)	yeni, bayram (new, holiday)	yes	j
Z z	(ze)	zoopark, mağaza (zoo, shop)	zebra	z

- QEYD. NOTE. 1. Very close to English "g" in "game".
 2. Very close to French "r" in "pardon".
 3. Very close to Scottish "ch" in "loch".
 4. Very close to English "y" in "symbol".
 5. Very close to English "k" in "cabbage".
 6. Very close to German "ü" in "übung".

HƏRF VƏ HƏRF BİRLƏŞMƏLƏRİ LETTER AND LETTER COMBINATIONS

	Oxunuş Pronunciation	Misallar Examples
1	2	3
a	[a]	ana, qardaş
	[a:] in some words of Arabic, Persian and European origin	katib, xahiş, baza, kamera
aa	[a:]	maaş, saat
b	[b]	baba, sabah
	[p] at the end of many syllabled words	corab, hesab
c	[c]	cüce, gec
	[ç] at the end of many syllabled words	ağac, çökic
	[j] in some words	əcdad, vicdan
ç	[ç]	çiçək, üç, qaç
	[ş] in one syllabled words	qaçdı, keçsə
d	[d]	dodaq, ad
	[t] at the end of many syllabled words	şagird, bulud
e	[e]	ev, pendir
	[e:] in some words of Arabic, Persian and European origin	e`lan e`tibar, mebel
ə	[ə]	əl, nəvə
	[ə:] in some words of Arabic and Persian origin	də`vət, bə`zən, mə`na
əə	[ə:]	mətbəə, təəccüb
f	[f]	futbol, dəftər
	[v] after voiceless consonants	asfalt, kəşf

1	2	3
g	[g]	güllüş, gəmi
	[k] at the end of the words	pələng, rəng
i	[i]	it, dil, iki
	[i:] in some words of Arabic and Persian origin	səliqə, nəticə, bisavəd
ii	[i:]	təbii, bədii
k	[k] in some words of Russian and European origin	klub, taksı, kosmik
	[k]	kənd, tülkü, kök
	[g] within the word, after voiceless consonants	təşkil, bitki
kk	[kg]	mürəkkəb, təşəkkür
q	[q]	qarı, məqalə
	[k] in some words of foreign origin	nöqsan, şərq, filoloq
	[x] at the end of many syllabled words	uşaq, daraq
qq	[kq]	diqqət, saqqal
n	[n]	nənə, oğlan
	[m] within the words before [b,m]	şənbə, öyrənmək
o	[o]	otaq, toyuq
	[o:] in the words of foreign origin in stressed syllable	opera, xronika
	[a] in the words of Russian origin in unstressed position	proqram, Moskva, samovar

1	2	3
oo	[o:] in some words of foreign origin	zoopark, zoomağaza
	[a]	kooperativ, kooperasiya
	[aa] in some words of foreign origin	mikroorqanizm, zoologiya
ö	[ö]	ölkə, hörmət
	[ö:] in some words of Arabic origin	mö`tərizə, şö`bə
p	[p]	papaq, yarpaq, top
	[b] when it is used together with the voiceless consonants	aspirant, ekspert
pp	[pb]	hoppanmaq, truppa
t	[t]	tar, ata, yat
	[d] after voiceless consonants	xəstə, həftə, şaftalı
tt	[td]	əlbəttə, operetta
u	[u]	uşaq, oyun, ordu
	[u:] in some words of Arabic and Persian origin	xüsusi, nümunə
v	[v]	vətən, meyvə, ev
	[f] in some words of Russian and European origin	avtobus, avtomat, aktiv

- QEYD. 1. There is no division of vowels according to the length in Azerbaijani. It's only in the words of foreign origin.
 2. For the sake of simplicity in reading, orphoepic rules were not given in details.

AZƏRBAYCAN DİLİNİN SƏSLƏRİ SOUNDS IN AZERBAIJANI

Saitlər (vowels):	a,ı,o,u,e,ə,i,ö,ü
Qalın (hard): a,ı,o,u	İncə (soft): e,ə,i,ö,ü
Dodaqlanan (rounded): o,ö,u,ü	Dodaqlanmayan (unrounded): a,ı,e,ə,i

Samitlər (consonants)	p,f,x,t,ş,s,k,ç,h,b,v,ğ, d,j,z,g,c,q,y,l,m,n,r
Kar (voiceless)	p,f,x,t,ş,s,k,ç,h
Cingiltili (voiced)	b,v,ğ,d,j,z,g,c, q,y,l,m,n,r

- QEYD. 1. There are no [ğ, g, ü, x, ı, k] in English.
2. There are no [θ, ð, w, ʒ:] in Azerbaijani.

BÖLMƏ. UNIT

1

TANIŞLIQ. VİDALAŞMA INTRODUCTION. GOOD BYES

Salam!	Hello! Hi! How do you do!
Sabahınız xeyir!	Good morning!
Xoş gəlmisən!	Welcome!
Xoş gəlmisiniz!	You are welcome!
Tanış olaq, mənim adım	Let me introduce myself.
Sevdadır.	My name is Sevdada.
Sənin adın nədir? Sizin adı- nız nədir?	What's your name?
Sizin soyadınız (famiyanız) nədir?	What is your last name?
Mənim soyadım (famiyam) Həsənlidir.	My last name is Hassanly. Həsənlidir.
Sizin atanızın adı nədir?	What is your middle name?
Necəsiniz?	How are you?
Sağ ol, yaxşıyam. Sağ olun, yaxşıyam.	Thank you, fine.
Sizinlə tanış olmağıma şa- dam.	Glad to meet you.
Salamat qal (-m).	Good bye!
Gecən xeyrə qalsın! Gecə- niz xeyrə qalsın!	Good night!
Hələlik.	So long! See you later.
Yaxşı yol.	Good luck.
Bizi unutma (-yın).	Don't forget me (us).
Salam söylə (-yin).	Say hello! My best regards.
Zəng et. Zəng elə (-yin).	Call me. Ring me up.

Tanış olun, bu, ...
Nə var, nə yox?
Çox gözəl!
Təzə nə xəbər var?
İşlər necədir?
Nə olub?

Meet N. This is my...
How are you?
All right!
What's the news?
How are you doing?
What's the matter?

DIALOQ 1

-Salam. Sənin adın nədir?
-Mənim adım Anardır.
-Mənim adım Meridir.
-Sizinlə tanış olmağıma şadam.

DIALOQ 2

-Axşamınız xeyir.
-Xoş gəlmisiniz. Buyurun, içəri keçin.
-Bu, mənim dostum Fəriddir, bu isə Riçarddır.
-Çox şadam.

DIALOQ 3

-Sabahınız xeyir.
-Sabahınız xeyir. Mənim adım Condur.
Sənin adın nədir?
-Leyla.
-Sizinlə tanış olmağıma çox şadam.

DIALOQ 4

-Xoş gördük, əzizim. Necəsən?
-Çox sağ ol, yaxşıyam. Sən necəsən?
-Mən də yaxşıyam.
-Sağ ol. Hələlik.

MƏTN. TEXT

Mənim adım Karlosdur. Mən Çilidənəm. Çili gözəl bir ölkədir. Mən zavodda işləyirəm. Mühəndisəm. Mən Azərbaycan dilini öyrənmək üçün kursa gedirəm. Bizim qrupda 12 dinləyici var. Qrupumuzda oxuyan tələbələr İspaniyadan, Fransadan, Amerikadan və Yaponiyadan gəlmişlər. Mənim dostum Sabina Fransadandır. Azərbaycan dilini yaxşı bilir. O, iki ildir ki, neft şirkətində işləyir. Müəllimimizin adı Tofiqdir. O, çox mədəni və bilikli müəllimdir. Tofiq müəllim bizə kursda azərbaycanca yazmağı, oxumağı və danışmağı öyrədir. Azərbaycan dilinə marağımız çoxdur.

ÇALIŞMA. TASK 1

Mətnə aid cümlələrdə düzgün cümlələri "D", səhv cümlələri isə "S" ilə göstərin. Write "D" (true) or "S" (false).

- Karlos İtaliyadandır.
- Tofiq müəllimdir.
- Sabina Fransadandır.
- O, müəllimdir.
- Sabina Azərbaycan dilini bilmir.
- Karlos mühəndisdir.

ÇALIŞMA. TASK 2

Düzgün cavabları seçin. Choose correct answers.

Mənim adım İlhamdır.
Sağ olun. Hələlik.
Sabahınız xeyir.
Sizinlə tanış olmağıma şadam.
Onun adı Lalədir.

1. Salam.

2. Sizin adınız nədir?

3. Bəs onun adı nədir?

4. Mənim adım isə Maykldır.

5. Sağ olun. Sabaha qədər.

ÇALIŞMA. TASK 3

Buraxılmış sözləri artırın və dialoqu öyrənin.

Add necessary words and learn the dialog.

- Lalə: Sənin ... nədir?
Nurlan: Mənim ... Nurlandır.
Lalə: Sizinlə tanış olmağıma... .

ŞƏXS ƏVƏZLİKLƏRİ SUBJECT PRONOUNS

Tək	Cəm	Sual	Singular	Plural	Question
mən	biz	kim?	I	We	Who?
sən	siz	kim?	You	You	Who?
o	onlar	kim? nə?	He, She, It	They	Who? What?

- Mən Çilidənəm. I'm from Chile.
Sən Azərbaycan dilini bilirsən? Do you know Azeri?
O, müəllimdir. He is a teacher.
Biz tələbəyik. We are students.
Siz zavodda işləyirsiniz? Do you work in the factory?
Onlar ingiliscə yaxşı danışırlar. They speak English well.

İŞARƏ ƏVƏZLİKLƏRİ DEMONSTRATIVE PRONOUNS

o, bu, elə, belə, həmin	This	These
	That	Those

Demonstrative pronouns in Azerbaijani require the questions hansı? (necə? nə cür?)

- O qız Fransadandır. That girl is from France.
Bu qrupda 12 dinləyici var. There are 12 students in this group.
Mən həmin zavodda işləyirəm. I work in that plant.
Biz belə (elə) tələbələrə kömək etməliyik. We must help these students.

İSİMLƏRİN CƏMİ

qələm - qələm+lər

kitab - kitab+lar

kişi - kişi+lər

şəhər - şəhər+lər

PLURAL OF NOUNS

a pen - pens

a book - books

a man - men

a city - cities

In comparison with English all plural nouns in Azerbaijani are formed by adding suffix "lar", "lər", to the end of singular form.

BAĞLAYICI: və

CONJUNCTION: and

O, çox mədəni və bilikli müəllimdir.

He is a very clever and intelligent teacher.

VOCABULARY

yaxşı	good
gecə	evening
ad	name
soyad	surname
ata	father
nədir	what is...
çox gözəl	very good
gözəl	fine
ölkə	country
zavod	plant, factory
tələbə	student
dost	friend
neft şirkəti	oil company
müəllim	teacher
kurs	course
yazmaq	write
oxumaq	read
öyrətmək	teach
maraq	interest
mədəni adam	intelligent
bilikli	clever

Communication summary

Salam!	Hello! Hi! How do you do!
Sabahınız xeyir!	Good morning!
Xoş gəlmisən! Xoş gəlmisiniz!	Welcome. You are welcome!
Tanış olaq. Mənim adım Sevdadır.	Let me introduce myself. My name is Sevdadır.
Sənin adım nədir? Sizin adınız nədir?	What is your name?
Sizin soyadınız (familiyanız) nədir?	What is your surname? (Last name)?
Mənim soyadım (familiyam) Həsənlidir.	My surname (Last name) is Hassanly.
Sizin atanızın adı nədir?	What is your middle name? (Father's name?)
Necəsiniz?	How are you doing?
Sağ ol (-un), yaxşıyam.	Thank you, fine.
Sizinlə tanış olmağıma şadam.	Glad to meet you.
Salamat qal (-ın)!	Good bye!
Sağ ol (-un)!	Good bye!
Gecən xeyrə qalsın! Gecəniz xeyrə qalsın!	Good night!
Hələlik!	See you. So long!
Yaxşı yol!	Good luck and good bye!
Bizi unutma (-yın)!	Don't forget us!
Salam söylə (-yın)!	Say "hello" to ... My best regards to...
Zəng et (elə, eləyin).	Call me.
Tanış ol(-un) bu, mənim dostum prof. Ceymsdir.	Meet my friend, prof. James.
Nə var, nə yox?	How are you?
İşlər necədir?	How are you doing?

BÖLMƏ. UNIT

2

MÜƏLLİM. TƏLƏBƏLƏR TEACHER. STUDENTS

tabaşir	chalk
lövhe	blackboard
silgi	duster
stol	table
stul	chair
qapı	door
pəncərə	window
saat	clock (watch)
xəritə	map
şəkil	picture
zəng	ring
çanta	bag
qələm	pen
karandaş	pencil
kağız	paper
kitab	book
albom	album
dəftər	copy-book
dərslik	text-book
imtahan	exam
mühazirə	lecture
çalışma	exercise, task
mətn	text
oxu	read
yaz	write

DIALOQ 1

- Bu, nədir?
-Bu, çantadır.
-O, nədir?
-O, kitabdır.

DIALOQ 2

- Zəhmət olmasa, mənə bir qələm ver(-in).
-Buyur(-un).
-Çox sağ ol (-un).

DIALOQ 3

- Siz azərbaycanca danışırı-
nız (danışırınızmı, bilirsiniz-
mi)?
-Bəli, bir az.
-Sualıma cavab verin: Bu,
nədir?
-Bu, lövhədir.

DIALOQ 4

- Salam. Mənim adım Ley-
lədir. Mən müəlliməm. Cə-
nin adın nədir?
-Mənim adım Tomdur. Mən
tələbəyəm.
-Sizinlə tanış olmağuma çox
şadam.

MƏTN. TEXT

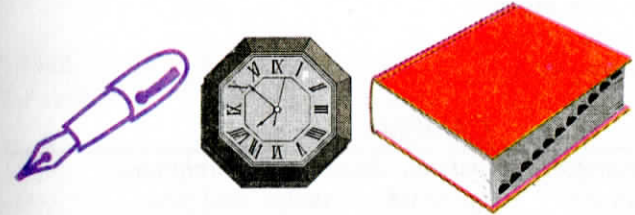
Biz universitədə oxuyuruq. Həftədə 2 dəfə Azərbaycan dili dərsi keçirik. Sınıfımız böyük və işıqlıdır. Azərbaycan dili dər-
sidir. Hamı sinifdədir. Hamımız dər-
sə vaxtında gəlirik. Biz müəllimimizi çox sevirik. Onun adı Leylədir. O, çox nəzakətli və mehribandır. Azərbaycan dili dər-
simiz çox maraqlı keçir. Biz yazır, oxuyur və çoxlu çalışma-
lar edirik. Maqnitofonda dialoq-
lara qulaq asır, sonra isə eşitdi-
yimiz dialoqları təkrar edirik. Dörd aydır ki, Azərbaycan dilini öyrənirik. Azərbaycan dilinə marağımız çoxdur.

YUMOR. HUMOUR

- Alo, alo.
-Bəli.
-Bura haradır?
-Məktəb.
-Siz kimsiniz?
-Mən məktəbin direktoruyam.
-Cənab direktor, oğlum Pərvizin
halı xarəbdır, dər-
sə gələ bilmir.
-Siz kimsiniz?
Pərviz dili dolaşa-dolaşa dedi:
-Mən atamam.

ÇALIŞMA. TASK 1

Şəkillərə əsasən cümlələri tamamlayın. Look at the picture and complete the sentences.

Bu,...

Bu,...

Bu,...

ÇALIŞMA. TASK 2

Cavablara uyğun suallar seçin. Choose corresponding answers.

İşləyirsənmi?
Sənin adın nədir?
Hansı fakültədə?
Hansı universitədə?

- 1....? Mənim adım Ruslandır.
2....? Xeyr, universitədə oxuyuram.
3....? Xəzər Universitəsində.
4....? İqtisadiyyat və menecment fakültəsində.

ÇALIŞMA. TASK 3

Üç dostunuzun adı, atasının adı və fəmiyasını (soyadını) yazın. Write your 3 friend's first, middle and last names.

1.
2.
3.

ÇALIŞMA. TASK 4

Transkripsiyayı oxuyun. Read the transcription.

saat- s {a:}t zəng- zən{k} dəftər - dəf{d}ər
 kitab-kita{p} vərəq - vərə{k}

İSİMLƏRİN HALLANMASI CASE

İsmin halları	Sualları	Şəkilçiləri
Adlıq (A.)	kim? nə? hara?	-
Yiyəlik (Y.)	kimin? nəyin? haranın?	-ın, -in, -un, -ün (-nın, -nin, -nun, -nün)
Yönlük (Yön.)	kimə? nəyə? haraya?	-a, -ə (-ya, -yə)
Tə"sirlik (T.)	kimi? nəyi? haranı?	-ı, -i, -u, -ü (-nı, -ni, -nu, -nü)
Yerlik (Yer.)	kimdə? nədə? harada?	-da, -də
Çıxışlıq (Ç.)	kimdən? nədən? haradan?	-dan, -dən

A.	müəllim	kitab	Bakı
Y.	müəllimin	kitabın	Bakının
Yön.	müəllimə	kitaba	Bakıya
T.	müəllimi	kitabı	Bakımı
Yer.	müəllimdə	kitabda	Bakıda
Ç.	müəllimdən	kitabdan	Bakıdan

A.	uşaq	çörək	yük	üfüq	əmlak
Y.	uşağın	çörəyin	yükün	üfüqün	əmlakın
Yön.	uşağa	çörəyə	yükə	üfüqə	əmlaka
T.	uşağı	çörəyi	yükü	üfüqü	əmlakı
Yer.	uşaqda	çörəkdə	yükdə	üfüqdə	əmlakda
Ç.	uşaqdan	çörəkdən	yükdən	üfüqdən	əmlakdan

In some cases the nouns with 'q' endings are changed into 'ğ' and with 'k' endings into 'y'. This rule doesn't refer to the words of foreign origin and to one-syllabled Azeri words.

Pişik stolun altındadır.

The cat is under the table.

Qələm partanın üstündədir.

Oğlan məktəbə gedir.
 Ülkər qabları yuyur.
 Günay məktəbdə oxuyur.
 Atam fabrikdən gəlir.

The pen is on the desk.
 The boy is going to school.
 Ulker is washing the plates.
 Gunay is studying at school.
 My father is coming from the
 factory.

İSİMLƏRİN YİYƏLİK HALI

POSSESSIVE CASE

Sona - nın jaketi	Sona's sweater
oğlan - ın kitabı	the boy's book
otağ -ın qapısı	the door of the room
ev - in sahibi	the master of the house

SÖZDÜZƏLDİCİ ŞƏKİLCİLƏR

neft - neftçi
 ağıl - ağıllı
 ev - evdar
 vətən - vətəndaş
 yol - yoldaş
 sənət - sənətkar
 dost - dostluq
 yaz - yazı - yazıçı

WORD FORMING SUFFIXES.

oil - oilman
 mind - clever
 house - housewife
 country - citizen
 way - friend, fellow
 profession - professional
 friend - friendship
 write - writing -writer

Word forming suffixes form new words.

VOCABULARY

tabaşir	chalk
lövhə	blackboard
silgi	eraser
stol	table
stul	chair
qapı	door
pəncərə	window
saat	watch, clock, o'clock, hour
xəritə	map
şəkil	picture
zəng	bell
çanta	bag
qələm	pen
karandaş	pencil
kağız	paper
kitab	book
albom	album
dəftər	copy-book
dərslik	text-book
imtahan	exam
mühazirə	lecture
çalışma	task, exercise
mətn	text
oxu	read, reading
oxumaq	to read
yaz	write
yazmaq	to write
yazı	writing
danış	speak
danışmaq	to speak
göstər	show
göstərmək	to show

COMMUNICATION SUMMARY

Bu, nədir?	What is it? What is this?
O, nədir?	What is that?
Siz azərbaycanca danışır- sınız (bilirsinizmi)?	Do you speak Azeri?
Sualıma cavab verin.	Answer my question.
Zəhmət olmasa.	Please.
Dərsimiz çox maraqlı keçir.	Our lesson is very interesting.
Dialogları təkrar edirik.	We repeat the dialogues.
Pərviz dili dolaşa-dolaşa dedi.	Parviz could hardly say (answer).
Oğlum Pərvizin halı xarabdır.	My son Parviz feels bad.

BÖLMƏ. UNIT

3

ƏN ÇOX İŞLƏNƏN SÖZ VƏ İFADƏLƏR
USEFUL PHRASES

Adın nədir? Adınız nədir?	What's your name?
Qulaq as (-in).	Listen!
Səhifə beşi aç. Beşinci səhifəni aç.	Go to page 5 (open page 5).
Şəklə bax(-in).	Look at the picture.
Sualıma cavab ver (-in).	Answer my question.
Mənim bir sualım var.	I have got a question.
.Kitabı bağla (-yın).	Close the book.
Başa düşürəm. (Anlayıram.)	I understand you.
Başa düşmürəm. (Anlamıram.)	I don't understand you.
Sualı yaz (-in).	Write the question.
Bura gəl (-in).	Come here.
Bəli. (Hə.)	Yes.
Xeyr. (Yox.)	No.
Zəhmət olmasa.	Please.
Buyurun, əyləşin!	Sit down, please!
Bu, mənim xoşuma gəlir.	I like it.
Bu, mənim xoşuma gəlmir.	I don't like it.
İstəyirəm.	I want.
İstəmirəm.	I don't want.
Yorulmuşam.	I'm tired.
Yorulmamışam.	I'm not tired.
Çətindir.	It's difficult.
Asandır.	It's easy.

Bağışlayın. Üzr istəyirəm.
 Əyləş. (Otur.) Əyləşin.
 (Oturun.)
 Maraqlıdır.
 Maraqsızdır.
 Soyuqdur.
 İstidir.
 Sizinlə razıyam.
 Razi deyiləm.
 sağ
 sol
 srağagün
 dünən
 bu gün
 sabah
 birisi gün
 bu gecə
 tezliklə
 tez
 gec
 aşağı
 yuxarı
 uzaq
 yaxın
 yaxşı
 pis

I'm sorry. Excuse me.
 Sit down.
 It's interesting.
 It's isn't interesting.
 It's cold.
 It's hot.
 I agree with you.
 I don't agree with you.
 right
 left
 the day before yesterday
 yesterday
 today
 tomorrow
 the day after tomorrow
 tonight, this evening
 soon
 soon, fast
 late
 down, downstairs, below,
 low, lower
 upper, upstairs, upwards
 far
 near, close
 good
 bad

DIALOQ 1

-Lalə, mən qara ayaqqabı almışam. Bu rəng çox xoşuma gəlir. Bəs sən hansı rəngi xoşlayırsan?
 -Mənim ağ rəngdən xoşum gəlir. Qara rəngi xoşlamıram.

DIALOQ 2

-Salam, dostlar.
 -Salam.
 -Bu gün hamı sinifdədirmi?
 -Bəli, bu gün hamı sinifdədir.
 -Əyləşin.

DIALOQ 3

-Robert, mən dediklərimi başa düşürsənmi?
 -Bəli, başa düşürəm.
 -Şəklə baxıb sualıma cavab ver: Bu, nədir?
 -Bu, saatdır.

MƏTN

QARĞA . CROW

Molla Nəsrəddin bir gün evə bir qarğa gətirir.
 Arvadı soruşur:
 - Ay kişi, bu qarğanı neyləyirsən?
 Molla deyir:

- Alimlər deyirlər ki, qarğa üç yüz il yaşayır, yoxlayacağam görüm doğru deyirlər, ya yalan?
 Arvad soruşur:
 -Ay kişi, sən özün üç yüz il yaşayacaqsan ki, onu yoxlayasan?
 Molla:
 -Bunu deyən alim özü üç yüz il yaşayıb?

MƏTN

MƏNİM İSTİRAHƏT GÜNÜM MY DAY OFF

Dünən mənim istirahət günüm idi. Qardaşım ilə Opera və Balet Teatrına getdik. Bu teatr Nizami küçəsində yerləşir. Orada Üzeyir Hacıbəyovun "Leyli və Məcnun" operasına qulaq asdıq. Opera çox xoşuma gəldi. Sonra dənizkənarı bulvara getdik. Bulvarda bir az gəzdik. Dondurma yedik. Saat 11-də evə qayıtdıq. Mən dərslərimi hazırladım. Bir az televizora baxdım. İstirahət günüm çox xoş keçdi.

ÇALIŞMA. TASK 1

Verilmiş cavablardan hansı düzgündür? Find the correct answer.

-Mənim adım Condur. Bəs sizin adınız nədir?

- a) Mən Braziliyadanam.
b) Mənim adım Faiqdir.

-Siz haradan gəlmisiniz?

- a) Mən Çilidənəm.
b) Sizinlə tanış olmağımıza çox şadam.

-Siz Bakıda ilk dəfəsiniz?

- a) Mən Azərbaycan dilini öyrənirəm.
b) Xeyr, mən Bakıda artıq ikinci dəfəyəm.

ÇALIŞMA. TASK 2

İngiliscəyə çevirin. Translate into English.

- Lalə həkimdir.
- Bacım Amerikada yaşayır.
- Onun neçə yaşı var?
- Sənin adın nədir?
- Mənim kiçik qardaşım məktəbə gedir.
- Bu, televizordur.

ÇALIŞMA. TASK 3

Buraxılmış sözləri artırın. Add missing words.

Mənim adım... . Mən xəstəxanada işləyirəm. Mənim bir...
və bir ... var. Oğlum tələbədir. Qızım isə...

ŞƏXS ƏVƏZLİKLƏRİNİN HALLANMASI CASE FORMS OF PERSONAL PRONOUNS

Hallar	Şəxs əvəzlilikləri					
	Tək			Cəm		
A.	mən	sən	o	biz	siz	onlar
Y.	mənim	sənin	onun	bizim	sizin	onların
Yön.	mənə	sənə	ona	bizə	sizə	onlara
T.	məni	səni	onu	bizi	sizi	onları
Yer.	məndə	səndə	onda	bizdə	sizdə	onlarda
Ç.	məndən	səndən	ondan	bizdən	sizdən	onlardan

The personal pronouns are declined like nouns.

SUAL ƏVƏZLİKLƏRİ

INTERROGATIVE PRONOUNS

Nə vaxt anadan olmuşunuz?	When were you born?
Gəmi haradadır?	Where is the ship?
Pişik nə edir?	What is the cat doing?
O, nəçidir?	What does he do?

MƏSDƏR

THE INFINITIVE

danış +maq - danışmaq	to speak
oxu+maq - oxumaq	to read
gəl+mək - gəlmək	to come
gör+mək - görmək	to see

The infinitive is formed by adding suffix "maq" "mək" to the main verb.

FE'LİN ƏMR ŞƏKLİ IMPERATIVE SENTENCES

getmək - get	to go - go
gəlmək - gəl	to come - come
oxumaq - oxu	to read - read

When you take away suffix "maq, mək" from the main verb, you can form imperative sentences.

FE'LİN İNKAR FORMASI NEGATIVE FORM
Təsdiq (Affirmative) İnkâr (Negative)

yaz - write
işlə - work
gəl - come
oxu - read

yazma - don't write
işləmə - don't work
gəlmə - don't come
oxuma - don't read

Add suffix "ma" "mə" to the main verb and form negative.

VOCABULARY

sağ	right
sol	left
bu gün	today
sabah	tomorrow
dünən	yesterday
bu gecə	tonight, this evening
tezliklə	soon
gec	late
aşağı	down, downstairs, below, low, lower
yuxarı	upper, upstairs, upwards
aşağı	downstairs
yuxarı	upstairs
uzaq	far
yaxın	near
sırağagün	the day before yesterday
birisi gün	the day after tomorrow
yaxşı	good
çox yaxşı	very good
ə`la	excellent
pis	bad
çox pis	very bad

Communication summary

Adın nədir? Adınız nədir?	What is your name?
Qulaq as (-ın).	Listen!
Səhifə beşi aç.	Open page 5.
Beşinci səhifəni aç.	
Şəklə bax (-ın).	Look at the picture.
Sualıma cavab verin!	Answer my question!
Mənim bir sualım var.	I have a question.
Başa düşürəm. (Anlayıram.)	I understand.
Başa düşmürəm. (Anlamıram.)	I don't understand.
Sualı yaz.	Write the question.
Bura gəl (-in).	Come here.
Bəli. (Hə.)	Yes.
Xeyr. (Yox.)	No.
Zəhmət olmasa.	Please.
Buyur, əyləş.	Sit down, please.
Buyurun, əyləşin.	
Bu, mənim xoşuma gəlir.	I like it.
Bu, mənim xoşuma gəlmir.	I don't like it.
İstəyirəm.	I want.
İstəmirəm.	I don't want.
Yorulmuşam.	I am tired.
Yorulmamışam.	I am not tired.
Çətindir.	It's difficult.
Asandır.	It's easy.
Bağışla! Bağışlayın!	I'm sorry! Excuse me!
Üzr istəyirəm.	I beg your pardon!
Maraqlıdır.	It's interesting.
Maraqsızdır.	It's not interesting.
Soyuqdur.	It's cold.
İstidir.	It's hot.
Sizinlə razıyam.	I agree with you.
Razı deyiləm.	I don't agree with you.

Alimlər deyirlər ki, qarğa
300 il yaşayır.

Bulvarda bir az gəzdik.

Saat neçədir?

The scientists (scholars) say
that the crow lives 300
years.

We walked a little in the
boulevard.

What time is it?

BÖLMƏ. UNIT

4

MÜRACİƏT FORMALARI. ADDRESS

vətəndaş	citizen
ay qız	you girl
xanım qız	Miss
ay oğlan	you boy
qızım	my daughter
oğlum	my son
əziz	dear
əzizim	my dear
möhtərəm, hörmətli	honorable
dostum	my friend
əziz dostlar	dear friends
əziz qonaqlar	dear guests
cənab	mister
xanım	miss, mistress
baba	grandfather
nənə	grandmother
əmi, dayı	uncle
xala, bibi	aunt
qardaş	brother
bacı	sister
Qulaq as. (Dinlə.) Qulaq asın. (Dinləyin.)	Listen, please.
Bağışlayın!	Excuse me! I'm sorry!
Bir dəqiqə!	Just a minute!
İcazə verin, sizə... təqdim edim.	Let me introduce... to you.

İcazə verin, mən deyim.	Let me say (explain).
Bağışlayın, bilmək istərdim...	Excuse me, I would like to know.
İcazə verin, keçək.	Let me pass (go) to ...

DIALOQ 1

-Bağışlayın, bu avtobus hara gedir?

-Vağzala. Siz hara getmək istəyirsiniz?

-Qızım, Sumqayıta getmək istəyirəm.

-Əmi, ora 8 nömrəli avtobus gedir.

-Çox sağ ol, qızım.

DIALOQ 2

-Salam, Vaqif, əzizim.

-Salam, Nadir. Dostum, necəsən?

-Yaxşıyam, sağ ol. Bəs sən necəsən?

-Mən də yaxşıyam.

DIALOQ 3

-Cənab, sizə nə lazımdır?

-Xanım, zəhmət olmasa, mənə Azərbaycanın xəritəsini verin.

-Siz Azərbaycanı tanımırısmı?

-Xeyr. Mən dünən turist kimi gəlmişəm.

-Bircə dəqiqə. Buyurun.

-Sağ olun.

MƏTN

**BURUN VƏ DİL
THE NOSE AND THE
TONGUE**

(Zarafat. Humour)

Nigar anasına dedi:

- Ana, nə üçün mənim gözlərim, əllərim, ayaqlarım, qulaqlarım ikidir, amma dilim və burnum birdir?

Anası dedi:

-Mənim əzizim, sənin gözlərin, əllərin, ayaqların, qulaqların ona görə ikidir ki, yaxşı görəsən, yaxşı eşidəsən, çox işləyəsən, çox gözəzsən.

Dilin, burnun ona görə birdir ki, az danışasan və lazım olmayan yerə burnunu soxmayasan.¹

MƏTN

Yeməxanada

In the dining room

Bir kişi yeməxanada borş yeyirdi. Boşqabdakı ətsiz sümüyü götürüb kağıza bük-

¹ Burnunu soxmaq -bir işə müdaxilə etmək, qarışmaq, maraqlanmaq mənasında işlənir. Mind your own business.

dü. Bunu görəndə xidmətçi təəccüblə dedi:

- Sümüyü niyə kağıza bükürsən? Zəhmət çəkmə, özüm ataram.

Kişi cavab verdi:

- Bu sümüyü tullamaq üçün özümlə götürürəm ki, sonrakı müştərilərin boşqabına qoymayasan.

ÇALIŞMA. TASK 1

Buraxılmış sözləri artırın. Insert necessary words.

Biz dördüncü... yaşayırıq. Dünən biz... getmişdik.

Təyyarə... qalxdı.

Sözlər: göyə, teatra, mərtəbədə.

ÇALIŞMA. TASK 2

Buraxılmış sözləri yazın. Sözləri sağ sütundan seçin.

Add corresponding words from the right column.

... ev quşudur.	adım
Şahmat maraqlı... .	tar
... musiqi alətidir.	toyuq
Mənim... Firuzədir.	oyundur

ÇALIŞMA. TASK 3

Tapmacalar. Riddles.

Bədəni yerdə

Yağış yağanda çimər, yuyunar

Saqqalı göydə.

Yayda geyinər, qışda soyunar.

(Turp)

(Ağac)

ÇALIŞMA. TASK 4

Uyğun gələn sözləri seçin. Find corresponding words.

Sabah mən...gedəcəyəm. a) idarəyə

b) kitaba

c) televizora

Bu gün atam... aldı. a) dəniz

b) dünya

c) balıq

ÇALIŞMA. TASK 5

Buraxılmış hərfləri yazın. Insert corresponding letters.

sa...t, ağa..., həf...ə, dəf...ər, t...atr, m...əllim.

İSMİ XƏBƏR

NOMINAL PREDICATE

Şəxs subject	Tək singular	Cəm plural
I	-am, -əm (-yam, -yəm)	-ıq, -ik, -uq, -ük (-yıq, -yik, -yuq, -yük)
II	-san, -sən	-sınız, -siniz, -sunuz, -sünüz
III	-dır, -dir, -dur, -dür	-dırlar, -dırlər, -durlar, -dürlər

STATEMENTS

Mən	Azərbaycandanam.	I	am	from Azerbaijan.
Sən	Azərbaycandansan.	You	are	
O,	Azərbaycandandır.	He She It	is	
Biz	Azərbaycandanıq.	We	are	
Siz	Azərbaycandansınız.	You		
Onlar	Azərbaycandandırlar.	They		
Mənim adım	Anardır.	My name	's	Anar.

Mən	tələbəyəm.	I	am	a student.
Sən	tələbəsən.	You	are	
O,	tələbədir.	He She It	is	
Biz	tələbəyik.	We	are	students.
Siz	tələbəsiniz.	You		
Onlar	tələbədiirlər.	They		

İSMİ XƏBƏRİN İNKARI

NEGATIVES

Mən	tələbə	deyiləm.	I	am	not	a student.
Sən		deyilsən.	You	are		
O,		deyil(dir).	He She It	is		
Biz		deyilik.	We	are		students.
Siz		deyilsiniz.	You			
Onlar		deyil(dir)- lər.	They			

The negative form of nominal predicates are formed by adding the word "deyil" or "deyildir" which is equal to English "not".

VOCABULARY

vətəndaş		citizen	
ay qız		you girl	
xanım qız		Miss	
qızım		my daughter	
oğlum		my son	
əzizim		my dear	
əziz dostlar		Dear friends	
möhtərəm,	dostum	honourable	friend
hörmətli	qonaqlar		guests
	xanımlar		ladies
	cənablar		gentlemen
baba		grandfather	
nənə		grandmother	
əmi, dayı		uncle	
xala, bibi		aunt	
qardaş		brother	
bacı		sister	
zarafat		joke	
borş		cabbage soup	

COMMUNICATION SUMMARY

Bir dəqiqə!	Just a minute!
Bağışla!	I'm sorry!
Bağışlayım!	Sorry. Excuse me. I beg your pardon.
Qulaq as. (Qulaq asın.) Dinlə. (Dinləyin.)	Listen to me
Diqqət!	Attention, please!
İcazə verin... sizə təqdim edirəm.	Let me introduce ... to you.
İcazə verin, öz yerimə keçim. Mən dünən gəlmişəm.	Let me pass (go) to my seat. I came yesterday.
Siz hara getmək istəyirsiniz?	Where would you like to go?
Ətsiz sümüyü götürüb kağıza bükdü.	He wrapped the bone.
Müştərilərin boşqabına qoymayasan.	You shouldn't put it into other customers' plates.
Sizə nə lazımdır?	What would you like?

BÖLMƏ. UNIT

5

PEŞƏ. SƏNƏT. MƏŞĞULİYYƏT.
OCCUPATION

müəllim	teacher
tələbə	student
şagird	pupil, student of primary, secondary and high schools
həkim	doctor
bəstəkar	composer
biznesmen (iş adamı)	businessman
mühəndis	engineer
müxbir	correspondent, reporter
aktyor	actor
aktrisa	actress
mə'mar	architect
katib, katibə	secretary
xidmətçi	clerk, serviceman, servant
tibb bacısı	nurse
sürücü	driver
idmançı	sportsman
fəhlə	worker
təqaüdçü	pensioner, grant-holder
evdar qadın	housewife
rəssam	artist
heykəltəraş	sculptor
kinorejissor	producer
diplomat	diplomat
təyyarəçi	pilot

səfir	ambassador
dirijor	conductor
neftçi	oilman, oil-industry worker
yazıçı	writer
zabit	officer
polis işçisi	policeman

DIALOQ 1

- Sən nəçisən?
-Mən həkiməm.
-Harada işləyirsən?
-Xəstəxanada.

DIALOQ 2

- Sənin sənətin nədir?
-Mən diplomatam.
-Sən harada işləyirsən?
-Səfirlikdə.

DIALOQ 3

- Nə işlə məşğulsan?
-Mühəndisəm.
-Harada işləyirsən?
-Zavodda.

DIALOQ 4

- Onun sənəti nədir?
-O, katibədir.
-O, harada işləyir?
-Şirkətdə.

MƏTN

Mənim adım Sevildir. Otuz doqquz yaşım var. Mən Bakıda yaşayıram. Azərbaycan dili müəllimiyəm. Kollecdə işləyirəm. Evliyəm. Ərim, bir oğlum və bir qızım var. Ərimin adı Fuaddır. Onun

qırx üç yaşı var. O, həkimdir, xəstəxanada işləyir. Oğlumun adı Emindir. O, tələbədir. Emin diplomat olmaq istəyir. O, ingiliscə çox yaxşı bilir. Qızım Fəridə isə şagirdidir. Fəridə pianinoda yaxşı çalır. O, bəstəkar olmaq istəyir.

MƏTN

Bir dəfə Fransız yazıçısı Viktor Hüqo Almaniya gəlir. Sərhəddə mə'mur ondan soruşur:

- Nə işlə məşğul olursunuz?
-Yazıram.
-Soruşuram ki, çörək pulunu nə ilə qazanırsınız?
-Qələmimlə.

Mə'mur protokolda yazır: "Hüqo qələm alveri edir".

MƏTN

Fransız yazıçısı Aleksandr Düma (1803-1870) ağır xəstə idi. Həkim ona baxıb dedi:

- Vəziyyətin pisdür. Kimi görmək istəyirsən?
Düma bir qədər fikirləşib dedi:

-Başqa həkim!

ÇALIŞMA. TASK 1

*Şəkillərdə hansı ixtisas sahiblərini görürsünüz?
Look at the picture and name the professions.*

ÇALIŞMA. TASK 2

Dialogu tamamlayın. Complete the dialogue.

Satıcı:

-Sizə nə lazımdır?

Alıcı:

-...

-Bəli, var. Qara kostyum istəyirsinizmi?

-...

-Buyurun, bu da qara kostyum.

-...

-Xeyr, kassaya verin.

ÇALIŞMA .TASK 3

Şe"ri əzbərləyin. Learn the poem by heart.

Azad bir quşdum,
Yuvamdan uçdum,
Bir bağa düşdüm
Bu gənc yaşımda.

Bir ovçu gördü,
Köksümdən vurdu,
Torpağa düşdüm
Bu gənc yaşımda.

ÇALIŞMA. TASK 4

İngilis dilinə tərcümə edin. Translate into English.

-Ruslan, sən kimlə söhbət edirdin?

-Con Braunla.

-O, haradan gəlib?

-Amerikadan.

-Onun sənəti (peşəsi) nədir?

-Biznesmendir. (İş adamıdır.)

-Bakıya nə məqsədlə gəlib?

-O, kitab satışı ilə maraqlanır.

İSMİN MƏNSUBİYYƏT ŞƏKİLÇİLƏRİ
POSSESSIVE CASE

Tək

I -ım, -im, -um, -üm; -m (kitabım, dəftərim, oğlum, gözüm, anam)

II -ın, -in, -un, -ün; -n (kitabın, dəftərin, oğlun, gözün, anan)

III -ı, -i, -u, -ü; -sı, -si, -su, -sü (kitabı, dəftəri, oğlu, gözü, anası, ailəsi, qonşusu, ütüsü)

Cəm

I -ımız, -imiz, -umuz, -ümüz; -mız, -miz, -muz, -müz (kitabımız, dəftərimiz, oğlumuz, gözümüz, anamız, ailəmiz, qonşumuz, ütümüz)

II -ınız, -iniz, -unuz, -ünüz; -nız, -niz, -nuz, -nüz (kitabınız, dəftəriniz, oğlunuz, gözünüz, ananız, ailəniz, qonşunuz, ütünüz)

III -ı, -i, -u, -ü; -sı, -si, -su, -sü (kitabı, dəftəri, oğlu, gözü, anası, ailəsi, qonşusu, ütüsü)

Mənim adım Samirədir.	My name's Samira.
Anam xəstəxanada işləyir.	My mother works in hospital.
Sənin adın nədir?	What's your name?
Sənin bacın çox qəşəngdir.	Your sister is so pretty.
Onun adı Ulkərdür.	Her name's Ulkar.
Onun atası həkimdir.	His/Her father is a doctor.
Bizim soyadımız (famiyamız) Əliyevdir.	Our last name is Aliyev.
Bizim ailəmiz xoşbəxtidir.	Our family is happy.
Sizin qiymətiniz yaxşıdır.	Your grade is good.
Kitabxananız böyükdürmü?	Is your library large?
Onların adı Mayısə və Ülviyyədir.	Their name's are Maisa and Ulviya.
Onların atası səfirdir.	Their father is an ambassador.

QEYD. In some cases the 3 rd person plural meaning, is denoted by the endings '-lar, -lər'; kitab-lar-ı, dəftər-lər-i.

YADDA SAXLAYIN. The possessivity inflexion precedes (REMEMBER). the declension inflexion; ana-m-ın, ata-sı-nın.

BAĞLAYICI: yoxsa CONJUNCTION: or

Bu, qələmdir, yoxsa karandaş? Is it a pen or pencil?

VOCABULARY

müəllim	teacher
tələbə	student
şagird	pupil, student of primary, secondary and high schools
həkim	doctor
bəstəkar	composer
biznesmen (iş adamı)	businessman
mühəndis	engineer
müxbir	correspondent, reporter
aktyor	actor
aktrisa	actress
mə"mar	architect
katibə	secretary
xidmətçi	clerk, serviceman, servant
tibb bacısı	nurse
sürücü	driver
idmançı	sportsman
fəhlə	worker
təqaüdçü	pensioner, grant- holder
evdar qadın	housewife
rəssam	artist
heykəltəraş	sculptor
kinorejissor	producer
diplomat	diplomat
səfir	ambassador
təyyarəçi	pilot
dirijor	conductor
neftçi	oilman, oil-industry worker
yazıçı	writer
zabit	officer
polis işçisi	policeman
dülgər	carpenter

kompyuterçi	computer programmer
fotograf (şəkilçəkən)	photographer
səfirlik	embassy
zavod (fabrik)	plant, factory
şirkət (firma)	firm, company
xəstəxana	hospital
satıcı	seller, salesman, saleswomen
alıcı	buyer, customer
kitab satışı	book sale

COMMUNICATION SUMMARY

Sənətin nədir?	What do you do?
Nə işlə məşğulsan?	What's your profession?
Sən nəçisən?	What's your occupation?
Onun sənəti nədir?	What does he do?
Yaxşı çalır.	Plays well.
Sərhəddə mə'mur ondan soruşur.	The customs official asks him.
Çörək pulunu nə ilə qazanırsınız?	How do you make money?
Yazıram .	I'm writing.
Hüqo qələm alveri edir.	Hugo sells pencils.
Ağır xəstə idi.	He was very ill.
Vəziyyətin pisdır.	You have a poor health. You are getting worse.
Azad bir quşdum.	I was a free bird
Bu gənc yaşımda.	When I was young. (At the young age.)
Köksümdən vurdu.	He hurt my chest
O, təqaüdə çıxıb.	He is retired.
O, təqaüdəçüdür.	He is a pensioner

BÖLMƏ. UNIT

6

SAYLAR. NUMBERS

MİQDAR SAYLARI

CARDINAL NUMBERS

0	sıfır	40	qırx
1	bir	41	qırx bir
2	iki	50	əlli
3	üç	51	əlli bir
4	dörd	60	altmış
5	beş	61	altmış bir
6	altı	70	yetmiş
7	yeddi	71	yetmiş bir
8	səkkiz	80	səksən
9	doqquz	81	səksən bir
10	on	90	doxsan
11	on bir	91	doxsan bir
12	on iki	100	yüz
13	on üç	200	iki yüz
14	on dörd	500	beş yüz
15	on beş	1000	min
16	on altı	1001	min bir
17	on yeddi	1100	min yüz
18	on səkkiz	1997	min doqquz
19	on doqquz		yüz doxsan
20	iyirmi		yeddi
21	iyirmi bir	10000	on min
30	otuz	100000	yüz min
31	otuz bir	1000000	milyon

SIRA SAYLARI

1-ci	birinci
2-ci	ikinci
3-cü	üçüncü
4-cü	dördüncü
5-ci	beşinci
6-cı	altıncı
7-ci	yeddiinci
8-ci	səkkizinci
9-cu	doqquzuncu
10-cu	onuncu
11-ci	on birinci
12-ci	on ikinci
20-ci	iyirminci
30-cu	otuzuncu
40-cı	qırxıncı
50-ci	əllinci
60-cı	altmışıncı
70-ci	yetmişinci
80-ci	səksəninci
90-cı	doxsanıncı
100-cü	yüzüncü
891-ci	səkkiz yüz doxsan birinci
1000-ci	mininci
1001-ci	min birinci

VAXT

Saat neçədir?
 Saat 3-dür (üçdür).
 12 tamamdır.
 Saat doqquzun yarısıdır.
 On birə 5 dəqiqə işləyib.

ORDINAL NUMBERS

first
second
third
fourth
fifth
sixth
seventh
eighth
ninth
tenth
eleventh
twelfth
twentieth
thirtieth
fortieth
fiftieth
sixtieth
seventieth
eightieth
nintieth
one hundredth
eigh hundred and ninety first
one thousandth
one thousand and the first

TIME

What time is it?
 It's 3 o'clock.
 It's 12 sharp.
 It's half past 8.
 It's 5 minutes past 10.

Saat ikiyə 25 dəqiqə qalıb.	It's 25 minutes to 2.
Saat 4-ə 10 dəqiqə qalıb.	It's 10 minutes to 4.
Saat 6.15 (6.15-dir, 7-yə 15 dəqiqə işləyib).	It's 6.15.
Saat 6.45 (6.45-dir, 7-yə 15 dəqiqə qalıb).	It's 6.45 (15 minutes to 7).
Saat 9.30 (9.30-dur, 10-un yarısıdır).	It's 9.30 (half past 9).
Saatım dayanıb.	My watch has stopped.
Sizin saatinız geri qalır.	Your watch is slow.
Saatın irəli gedir.	Your watch is fast.

DIALOQ 1

- Birdən ona qədər say.
-1,2,...,10
-10+10 neçə olar?
-10+10=20 (on üstəgəl on iyirmi olar, on üstəgəl on bərabərdir iyirmi).

DIALOQ 2

- Saat neçədir?
-Saat on ikidir.
-İdarədə saat neçədə olmalıyıq?
-Saat birdə.

DIALOQ 3

- Bir ildə neçə fəsil var?
-Dörd fəsil.
-Bir ildə neçə ay var?
-On iki.
-Ayların adını deyin.
-Yanvar, fevral, mart, aprel, may, iyun, iyul, avqust, sentyabr, oktyabr, noyabr, dekabr.
-Bir həftədə neçə gün var?
-Yeddi gün.
-Günlərin adını deyin.
-Bazar ertəsi (birinci gün), çərşənbə axşamı (ikinci gün), çərşənbə (üçüncü gün), cümə axşamı (dördüncü gün), cümə (beşinci gün), şənbə (altıncı gün), bazar.

MƏTN

Azərbaycanlılar asqıran adama sağlam ol deyirlər. Tək sayda asqırmağa tək səbir deyirlər və bu, işin düzəlməyəcəyinə işarədir. İngiltərədə hər günün asqırığının öz mənası var:

Birinci günün asqırığı - səni təhlükə gözləyir.
İkinci günün asqırığı - kim-sə səni öpəcək, ya da sən kimi isə öpəcəksən.
Üçüncü günün asqırığı - şad xəbər alacaqsan.
Dördüncü günün asqırığı - çox yaxşı bir xəbər eşidəcəksən.
Beşinci günün asqırığı - dərd, qəm, kədər gətirir.
Altıncı günün asqırığı - sabah sevgililə görüşəcəksən.
Yeddinci günün asqırığı -ən gözəl gün -sevgililə görüş günü.

MƏTN

Müəllim şagirddən soruşdu:
-Bilirsən ki, iki üstəgəl iki dörd, dörd üstəgəl dörd səkkiz olur. İndi de görüm,

iyirmi üstəgəl iyirmi neçə olur?

Şagird bir az fikirləşdikdən sonra dedi:

-Asan suallara özünüz cavab verirsiniz, çətinlərini isə məndən soruşursunuz?

Əvvəl düşün, sonra danış.
First think then speak.

MƏTN

MƏNİM BİR GÜNÜM
MY DAY

Mən səhər saat 7-də dururam. İdmanla məşğul oluram. Əl-üzümü yuyuram. Səhər yeməyimi yeyirəm. Saat 8-də işə gedirəm. Mən işə metro ilə gedirəm. Metroda çoxlu adam olur. Mənim idarəm şəhərin mərkəzindədir. Saat 9-da işə başlayıram. Mənim işim çox maraqlıdır, lakin çətindir. Axşam saat 6-da evə qayıdıram. Axşam yeməyimi yeyirəm. Bir az televizora baxıram. Saat 11-də yatıram.

ATALAR SÖZLƏRİ
PROVERBS

Hər kəsə öz vətəni şirindir.
East or west home is best.

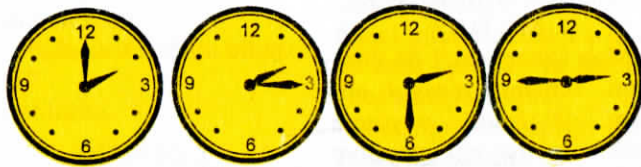
ÇALIŞMA. TASK 1

Suallara cavab verin. Answer the questions.

1. Sən neçənci ildə anadan olmuşsan?
2. Harada anadan olmuşsan?
3. Ali məktəbə neçənci ildə daxil olmuşsan?
4. Neçənci kursda oxuyursan?

ÇALIŞMA. TASK 2

Saat neçədir? What time is it?

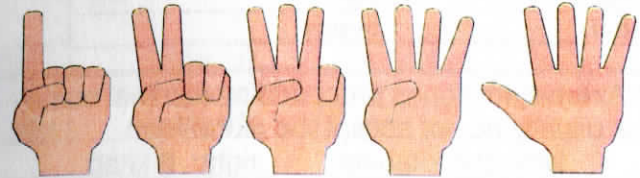
ÇALIŞMA. TASK 3

Azərbaycan dilinə tərcümə edin. Translate into Azerbaijani.

My name is Mary. I live in New York. I work in the hospital. I'm a nurse. My work is interesting but it is very hard. My sister Sarah is married with two children, a girl and a boy. She lives in a big house in Los Angeles. She is a teacher. She teaches at the University. She likes her job.

ÇALIŞMA. TASK 4

Şəkillər əsasında cümlələr qurun. Look at the pictures and form sentences.

ÇALIŞMA. TASK 5

Transkripsiyamı oxuyun. Read the words in transcription.

dörd-dör[t]
səkkiz -sək[g] iz
doqquz- do[k]quz
altmış- a[-]tmış

ÇALIŞMA. TASK 6

Azərbaycan dilinə çevirin. Translate into Azerbaijani.

Sneeze on Monday	Something better
Sneeze of danger	Sneeze on Friday
Sneeze on Tuesday	Sneeze of sorrow
Kiss a stranger	Sneeze on Saturday
Sneeze on Wednesday	Meet your sweetheart tomorrow.
Get a letter	
Sneeze on Thursday	

MİQDAR SAYLARI CARDINAL NUMBERS
(neçə? nə qədər?) (how much? how many?)

dörd	four
səkkiz	eight
iyirmi	twenty

In Azerbaijani nouns preceded by cardinal numerals usually do not accept the plural form.
wrong: 6 kitab-lar right: 6 kitab

SIRA SAYLARI ORDINAL NUMBERS
(neçənci?) (What?)

birinci	first
ikinci	second
üçüncü	third
dördüncü	fourth
iyirminci	twentieth

İNDİKİ ZAMAN PRESENT TENSE

Mən indi məktub yazıram.	I am writing a letter now. (Continuous)
Mən hər gün məktub yazıram.	I write a letter every day. (Simple present)

Mən	alıram	I	buy	I	am	buying
Sən	alırsan	You	buy	You	are	buying
O	alır	He She It	buys	He She It	is	buying
Biz	alırıq	We	buy	We	are	buying
Siz	alırınsınız	You		You		
Onlar	alırlar	They		They		

Mən	hər gün	işləyirəm.	I	work	every day.
Sən		işləyirsən.	You		
O,		işləyir.	He She It		
Biz		işləyirik.	We		
Siz		işləyirsiniz	You		
Onlar		işləyirlər.	They		

Simple Present and Continuous in Azeri are formed by adding -ır, -ir, -ur, -ür (-yır, -yir, -yur, -yür).

BAĞLAYICI: ancaq

CONJUNCTION: but

Hava tutqun idi, ancaq yağış yağmadı.

The weather was cloudy but it didn't rain.

VOCABULARY

1	bir	one
2	iki	two
3	üç	three
4	dörd	four
5	beş	five
6	altı	six
7	yeddi	seven
8	səkkiz	eight
9	doqquz	nine
10	on	ten
11	on bir	eleven
20	iyirmi	twenty
30	otuz	thirty
40	qırx	fourty
50	əlli	ifty
60	altmış	sixty
70	yetmiş	seven
80	səksən	eighty
90	doxsan	ninety
100	yüz	hundredth
891	səkkiz yüz doxsan bir	eight hundred and ninety one
1000	min	one thousand
1001	min bir	one thousand and one
1-ci	birinci	first
2-ci	ikinci	second
3-cü	üçüncü	third
4-cü	dördüncü	fourth
5-ci	beşinci	fifth
6-cı	altıncı	sixth
7-ci	yeddiinci	seventh
8-ci	səkkizinci	eighth

9-cu	doqquzuncu	ninth
10-cu	onuncu	tenth
11-ci	on birinci	eleventh
20-ci	iyirminci	twentieth
30-cu	otuzuncu	thirtieth
40-cı	qırxıncı	fortieth
50-ci	əllinci	fiftieth
60-cı	altmışıncı	sixtieth
70-ci	yetmişinci	seventieth
80-ci	səksəninci	eightieth
90-cı	doxsanıncı	ninetieth
100-cü	yüzüncü	hundredth
891-ci	səkkiz yüz doxsanbirinci	eight hundred and ninety first
1000-ci	mininci	one thousandth
1001-ci	min birinci	one thousand and the first
üstəgəl, üstəgəlmə, toplama		plus, addition
çıxma		minus, subtract, subtraction
vurma		multiply, multiplication
bölmə		divide, division
asqırma		sneeze
bazar ertəsi (birinci gün)		Monday
çərşənbə axşamı (ikinci gün)		Tuesday
çərşənbə (üçüncü gün)		Wednesday
cümə axşamı (dördüncü gün)		Thursday
cümə (beşinci gün)		Friday
şənbə (altıncı gün)		Saturday
bazar		Sunday
idarə		office
təqvim		calendar
gün		day

həftə	week
ay	month
il	year
fəsil	season
qış	winter
yaz	spring
yay	summer
pəyız	autumn (fall)
kurs	course
saat	hour, clock, o'clock, watch
dəqiqə	minute
saniyə	second
asan	easy
çətin	difficult
asqıran adam	sneezing person

COMMUNICATION SUMMARY

Birdən ona qədər say.	Count from one to ten.
Saat neçədir?	What time is it?
İdarədə saat neçədə olmalıyıq?	When are we to be in the office?
Bir ildə neçə ay (fəsil) var?	How many months (seasons) are there in a year?
Şagird bir az fikirləşəndən sonra dedi.	The pupil thought a little and answered.
Çətinləri məndən soruşursunuz.	You ask me difficult questions.
İdmanla məşğul oluram.	I do my morning exercise (I go in for sports).
Metro ilə gedirəm.	I go by metro.
Sən nə vaxt anadan olmusan?	When were you born?
Sən harada anadan olmusan?	Where were you born?
Ali məktəbə neçənci ildə daxil olmusan?	When did you enter the college?
Sağlam ol deyərlər.	They say, God bless you.
İşin düzəlməyəcəyinə işarədir.	It means, something is wrong.
Səni təhlükə gözləyir.	It is dangerous for you.
Kimşə səni öpəcək.	Somebody will kiss you.
Dərd, qəm, kədər gətirir.	It will bring sorrow.
Sabah sevgilinlə görüşəcəksən.	You'll meet your sweetheart tomorrow.

BÖLMƏ. UNIT

7

DÜNYA. THE WORLD

Azərbaycan respublika	Azerbaijan republic
şəhər	city
paytaxt	capital
ştat	state (concerning USA)
dövlət	state, power
ölkə	country
rayon	region, area, vicinity, county
qəsəbə	settlement, village, district
kənd	village, country, countryside, rural
küçə	street
ev	house, home
mənzil	flat
mərtəbə	floor
şimal	north
cənub	south
şərq	east
qərb	west
okean	ocean
dəniz	sea
göl	lake
çay	river
sahil	seaside, riverside
ada	island

DIALOQ 1

- Siz hansı ölkədəsiniz?
- Mən Amerikadanam.
- Siz hansı ştatdansınız?
- Mən Kaliforniyadanam.

DIALOQ 2

- Adınız nədir?
- Adım Adam Braundur.
- Haradansınız?
- Mən İngiltərədənəm.
- Londona təyyarə nə vaxt uçuur?
- On bir qırx beşdə.
- Sizə yaxşı yol.
- Çox sağ olun.

DIALOQ 3

- Maykl, bu sizin Azərbaycanca ilk səfərinizdir?
- Bəli. Mən bundan əvvəl Fransada, Niderlandda və İspaniyada olmuşam.
- Bakı xoşunuza gəlirmi?
- Bəli, Bakı gözəl şəhərdir.
- Bakıda nə xoşunuza gəlmir?
- Bir az zibilli olması.

DIALOQ 4

- Əhməd, sən haralısən?
- Şəkiləsən?

- Xeyr, Səməd, mən şəkili deyiləm, Gəncəliyəm.
- Bəs sən haralısən?
- Mən Şamaxılıyam.

DIALOQ 5

- Bakının hansı tarixi yerlərində oldunuz?
- İçərişəhər və Şirvanşahlar sarayında.
- Xoşunuza gəldimi?
- Bəli, bu tarixi abidələr necə də gözəldir!
- Qız qalasında olmusunuz?
- Xeyr, mütləq oraya gedəcəyəm.

MƏTN

BAKİ. BAKU

Bakı Azərbaycanın paytaxtıdır. O, Xəzər dənizinin sahilində yerləşir. Bakının iki milyona yaxın əhalisi var. Bakı elm və mədəniyyət mərkəzidir. Bakıda çoxlu məktəb, institut, universitə və kolleclər var. Bakı metrosu gözəldir. O, bizim fəxrimizdir. Qışda metro isti, yayda isə sərin olur. Bakı əhalisi metronu çox sevir. Bakı qədim şəhərdir. Bu şəhərdə tarixi abidələr, mu-

zeylər və parklar çoxdur. İçərişəhər, Qız qalası, Şirvanşahlar sarayı kimi tarixi abidələr Bakıya xüsusi gözəllik verir. Məşhur Qız qalası 12-ci əsrdə tikilmişdir. Qalanın hündürlüyü 28 metrdir.

Bakının qərribə iqlimi var. Tez-tez əsən külək qışda onu soyuq, yayda isə sərin edir. Havanın orta temperaturu müsbət 14,4°C (Selsi) olur. Ən isti ayı iyul, ən soyuq ayı isə yanvardır. Bakı gündən-günə böyüyür və gözəlləşir.

MƏTN

YUMOR. HUMOUR

Müəllim üzünü şagirdlərə tutub deyir:

-Həsən, gəl xəritədə Amerikanı tap.

Həsən cəld xəritədə Amerikanı göstərdi.

-Çox yaxşı, Həsən. Uşaqlar, indi deyın görüm, Amerikanı kim tapıb?

Uşaqlar bir səsle qışqırdılar:

-Həsən.

ATALAR SÖZÜ

Ağıl ağıldan üstündür.

Two heads are better.

ÇALIŞMA . TASK 1

Buraxılmış sözləri yerinə qoyun.

Insert necessary words.

Bakı ... paytaxtıdır, Tbilisi ...

Moskva ...paytaxtıdır, London ...

Vaşinqton ... paytaxtıdır, Tokio ...

ÇALIŞMA . TASK 2

Söhbəti tamamlayın. Complete the dialog.

Salam, Maykl. _____.

Sən Fransada nə vaxt olmusan? _____.

Heç Birləşmiş Ştatlarda olmusanmı? _____.

Bəs İngiltərədə? _____.

Azərbaycana ilk səfərindir? _____.

ÇALIŞMA. TASK 3

Azərbaycan dilinə tərcümə edin. Translate into Azerbaijani.

Sharon lives in Irvine. It is many miles from Los Angeles. It takes her 2 hours to come to her University. Sharon says: I want to live in the city. There's always something interesting to do. You always meet someone new. She wants to work because she needs her own money.

ÇALIŞMA. TASK 4

Tanıdığınız şəhərlərin, dənizlərin, çayların adlarını aşağıdakı kimi yazın. Write the names of the cities, seas, and rivers according to the model.

Şəhərlər: Bakı, ...

Çaylar: Kür, ...

Dənizlər: Xəzər dənizi, ...

zeylər və parklar çoxdur. İçərişəhər, Qız qalası, Şirvanşahlar sarayı kimi tarixi abidələr Bakıya xüsusi gözəllik verir. Məşhur Qız qalası 12-ci əsrdə tikilmişdir. Qalanın hündürlüyü 28 metrdir.

Bakının qərribə iqlimi var. Tez-tez əsən külək qışda onu soyuq, yayda isə sərin edir. Havanın orta temperaturu müsbət 14,4°C (Selsi) olur. Ən isti ayı iyul, ən soyuq ayı isə yanvardır. Bakı gündən-günə böyüyür və gözəlləşir.

MƏTN

YUMOR. HUMOUR

Müəllim üzünü şagirdlərə tutub deyir:

-Həsən, gəl xəritədə Amerikanı tap.

Həsən cəld xəritədə Amerikanı göstərdi.

-Çox yaxşı, Həsən. Uşaqlar, indi deyın görüm, Amerikayı kim tapıb?

Uşaqlar bir səsle qışqırdılar:

-Həsən.

ATALAR SÖZÜ

Ağıl ağıldan üstündür.

Two heads are better.

ÇALIŞMA . TASK 1

Buraxılmış sözləri yerinə qoyun.

Insert necessary words.

Bakı ... paytaxtıdır, Tbilisi ...

Moskva ...paytaxtıdır, London ...

Vaşinqton ... paytaxtıdır, Tokio ...

ÇALIŞMA . TASK 2

Söhbəti tamamlayın. Complete the dialog.

Salam, Maykl. _____.

Sən Fransada nə vaxt olmusan? _____.

Heç Birləşmiş Ştatlarda olmusanmı? _____.

Bəs İngiltərədə? _____.

Azərbaycana ilk səfərinizdir? _____.

ÇALIŞMA. TASK 3

Azərbaycan dilinə tərcümə edin. Translate into Azerbaijani.

Sharon lives in Irvine. It is many miles from Los Angeles. It takes her 2 hours to come to her University. Sharon says: I want to live in the city. There's always something interesting to do. You always meet someone new. She wants to work because she needs her own money.

ÇALIŞMA. TASK 4

Tanıdığınız şəhərlərin, dənizlərin, çayların adlarını aşağıdakı kimi yazın. Write the names of the cities, seas, and rivers according to the model.

Şəhərlər: Bakı, ...

Çaylar: Kür, ...

Dənizlər: Xəzər dənizi, ...

ÇALIŞMA. TASK 5

Transkripsiyanı oxuyun. Read the words in transcription.

kənd - kən{t}

okean - ok{iya}n

respublika - res{b}ublika

SUAL ƏVƏZLİKLƏRİ

WH- QUESTIONS

kim?	Who?
kimin?	Whose?
kimə?	Whom?
kimi?	Whom?
nə?	What?
niyə?	Why?
nə üçün?	Why?
hara?	Where?
harada?	Where?
haradan?	Where?
necə?	How?
nə cür?	How?
hansı?	Which?
neçə?	How many? (How much?)
nə qədər?	How many? (How much?)

Nə vaxt anadan olmusan? When is your birthday?	İyulun 22-də. It's July 22.
Orada neçə kitab var? How many books are there?	Dörd. There are four.
Nə öyrənirsən? What are you studying?	Azərbaycan dilini. Azerbaijani.
Onlar haradadırlar? Where are they?	Evdə. At home.

İNDİKİ ZAMANIN İNKAR FORMASI
PRESENT TENSE NEGATIVE FORM

Mən	hər gün	işləmirəm.	I	don't (do not)	work every day.
Sən		işləmirsən.	You		
O		işləmir.	He	doesn't (does not)	
			She		
Biz		işləmirik.	We	don't (do not)	
Siz		işləmirsiniz.	You		
Onlar		işləmirlər.	They		

Mən	oxumuram.	I	don't	study.
Sən	oxumursan.	You		
O	oxumur.	He	doesn't	
		She		
		It		
Biz	oxumuruq.	We	don't	
Siz	oxumursunuz.	You		
Onlar	oxumurlar.	They		

Mən	xoşlamıram.	I	don't	like.
Sən	xoşlamırsan.	You		
O	xoşlamır.	He	doesn't	
		She		
		It		
Biz	xoşlamırıq.	We	don't	
Siz	xoşlamırsınız.	You		
Onlar	xoşlamırlar.	They		

Mən	görmürəm.	I	don't	see.
Sən	görmürsən.	You		
O	görmür.	He	doesn't	
		She		
		It		
Biz	görmürük.	We	don't	
Siz	görmürsünüz.	You		
Onlar	görmürlər.	They		

The vowels (-a, -ə) of the Present negative forming suffixes (-ma, -mə) are omitted; al-m-ır, gəl-m-ir.

VOCABULARY

Azərbaycan	Azerbaijan
respublika	republic
şəhər	city
paytaxt	capital
ştat	state (concerning USA)
dövlət	state, power; fortune, wealth
hökumət	government, administration (amer.)
ölkə	country
rayon	region, area, vicinity, county
qəsəbə	settlement, village, district
kənd	village, country, countryside, rural
küçə	street
ev	house, home
mənzil	flat
mərtəbə	floor
şimal	north
cənub	south
şərq	east
qərb	west
okean	ocean
dəniz	sea
göl	lake
çay	river
sahil	seaside riverside
çimərlik	beach
ada	island
yarımada	peninsula
hovuz	pond, swimming-pool
əhali	population
qədim abidə	ancient (old) monument
saray	palace
tarixi	historical

xüsusi gözəllik	special beauty
məşhur	famous, well known
qalanın	the height of the tower
hündürlüyü	
qərribə iqlim	strange climate
külək	wind
orta temperatur	average temperature
zibilli	dirty, full of garbage
sentyabr	September
oktyabr	October
noyabr	November
dekabr	December
yanvar	January
fevral	February
mart	March
aprel	April
may	May
iyun	June
iyul	July
avqust	August
Qız qalası	Maiden Tower
tapmaq	to find, to discover, to guess

COMMUNICATION SUMMARY

Siz hansı ölkədəsiniz? Haradansınız?	Where are you from?
Londona təyyarə nə vaxt uçur?	When is the plane to London?
Yaxşı yol. Xudahafiz=xudafiz.	Good luck, Have a good trip. Good-bye, bye-bue, Farewell.
Bu sizin Azərbaycanca ilk səfərinizdir? (səfərinizdirmi?)	Is this your first visit to Azerbaijan?
Bakı xoşunuza gəlirmi?	Do you like Baku?
Bir az zibillidir.	It's a little dirty (muddy)
Bakının hansı tarixi yerlərində olmusunuz?	What historical places of Baku have you visited?
İçərişəhər və Şirvanşahlar sarayında.	Inner Town (İçəri Şahar) and Shirvanshah Palace.
Mütləq oraya gedəcəyəm.	I will certainly go there.
Bakı elm və mədəniyyət mərkəzidir.	Baku is the scientific and cultural centre of Azerbaijan.
O, bizim fəxrimizdir.	It's our pride (We are proud of it)
Bu şəhərdə tarixi abidələr, muzeylər və parklar çoxdur.	There are many historical monuments, museums and parks in this city.
12 -ci əsrdə tikilmişdir.	It was built in the 12 th century.
Bakı gündən -günə böyüyür və gözəlləşir.	Baku becomes bigger and more beautiful day by day.
İndi deyın görüm.	Now, tell me, please.
Amerikanı kim tapıb?	Who discovered America?
Uşaqlar bir səsle qışqırdılar.	The children cried out in chorus.

BÖLMƏ. UNIT

8

RƏNGLƏR VƏ GEYİMLƏR
COLORS AND CLOTHES

ağ	white
göy	blue
qara	black
qırmızı	red
sarı	yellow
boz	grey
qəhvəyi	brown
yaşıl	green
qonur	beige, brown
çəhrayı	pink
açıq-mavi	light blue
tünd-qırmızı	dark red
şabalıdı	brown, chestnut-coloured
bənövşəyi	violet
dön, paltar	dress
şalvar	pants, trousers
jilet	waistcoat, vest
palto	coat
plaş	raincoat
ayaqqabı, çəkmə	shoes
corab	socks, stockings, sox
qalstuk	tie
pencək	jacket
əlcək	gloves
şlyapa	hat

papaq	cap, hat
kofta	blouse
köynək	shirt
xələt	dressing-gown
yubka	skirt
şarf	skarf
ölçü	size
baha	expensive
ucuz	cheap
neçəyədir	How much?
ağ ayı	white bear
qonur ayı	brown bear
boz canavar	grey wolf
sarı bülbül	yellow nightingale
ağ göyərçin	white pigeon
yaşıl meşə	green forest
mavi dəniz	blue sea
göy çəmən	green field
qırmızı bayraq	red flag
şabalıdı saç	brown hair, chestnut-coloured hair

DIALOQ 1

-Mən bir don almaq istəyirəm.
-Hansı ölçüdə?
-44-46.
-Hansı rəng istəyirsiniz?
Qara rəng var.
-Qara rəngi sevmirəm.
-Buyurun, açıq-mavi.
-Bu mənim xoşuma gəlir. Neçəyədir?
-İki yüz min manata.
-Bahadır. Bir az ucuz olsun.
-Buyurun, yüz əlli minə.
-Mən bunu alıram.

DIALOQ 2

-Mənə bir cüt ayaqqabı lazımdır.
-Hansı ölçüdə?
-Qırx bir.
-Hansı rəngdə?
-Qəhvəyi rəngdə.
-Buyurun, geyinib baxın.
-Ə"la. Mənim ölçümdür. Neçəyədir?
-Yüz minə.
-Buyurun, pulunuzu götürün.

DIALOQ 3

-Salam, Sevil.
-Nailə, salam.

-Hara gedirsən?
-Mağazaya.
-Nə alacaqsan?
-Kofta.
-Hansı rəngdə?
-Qırmızı.

MƏTN

Mənim böyük qardaşımın saçları sarı, gözləri isə mavidir. Onun əynində sarı köynəyi, qara ayaqqabısı var. Onun paltosu qara, papağı isə bozdur. Qırmızı rəngdən xoşu gəlmir. Kiçik qardaşımın isə gözləri qarıdır. Onun əynində ağ köynəyi, qəhvəyi paltosu var. O, qara rəngi xoşlamır. Mənim isə ən çox qırmızı rəngdən xoşum gəlir. Çalışıram ki, bütün paltarlarımı qırmızı rəngdə olsun. Anam da mənə həmişə qırmızı paltar alır.

MƏTN

Rus şairi M.Y.Lermontov (1814-1841) Azərbaycanın Şuşa, Quba, Şamaxı və bir sıra digər yerlərində olmuşdur. O, Azərbaycan dilini həvəslə öyrənmişdir. Şair

1837-ci ilin noyabrında dostu S.A.Rayevskiyə yazmışdı: "Azərbaycan dilini öyrənməyə başlamışam. Fransız dili Avropada nə qədər vacibdirsə, bu dil də Qafqazda və Asiyada o qədər vacibdir...".

MƏTN

XIX əsr italyan səhnəsinin məşhur artisti Salvini (1829-1916) bir tamaşa zamanı səhnədə çıxış edərkən obrazın dilindən: "At gətirin mənə, at!"-deyə qışqırır. Bu vaxt tamaşaçılardan birisi: -At yoxdur, eşşək var, gətirimmə?-deyə söz atır. -Gəl-gəl... Eşşək də olar!-deyə artist özünü itirmir.

YANILTMAC TONGUE-TWISTER

Atı min, iti qov, iti qov, atı min...

ÇALIŞMA. TASK 1

*Şəkildə gördüyünüz adamı təsvir edin.
Describe the man in the picture.*

- Bu, Əhməddir.
Aytəkindir.
- O, qızıdır.
oğlandır.
kişidir.
- O, arıqdır.
kökdür.
- Onun beş
yetmiş yaş var.
iyirmi beş
- Onun əynində qara pencək
qırmızı don var.
sarı köynək
- Onun ayaqqabısı
köynəyi qaradır.
şalvarı

ÇALIŞMA. TASK 2

İngilis dilinə tərcümə edin. Translate into English.
Məhəmməd Füzuli məşhur Azərbaycan şairidir. O, 1494-cü ildə Bağdad şəhəri yaxınlığında, Kərbəladada anadan olmuşdur. O, lirik şeirlər və poemalar müəllifidir. Ən tanınmış əsəri "Leyli və Məcnun"dur. Füzuli 1556-cı ildə vəfat etmişdir.

ÇALIŞMA. TASK 3

Bayatıları oxuyun. Read the bayati.

Əzizim, gözlərinə,
Sürmə çək gözlərinə.
Özüm özünə qurban,
Gözlərim gözlərinə.

Qızıl gül olmayaydı,
Saralıb solmayaydı.
Bir ayrılıq, bir ölüm,
Heç biri olmayaydı.

Tabaqda yarım alma,
Qalıbdır yarım alma.
Alırsan, canımı al,
Əlimdən yarım alma.

ÇALIŞMA. TASK 4

Uyğun söz və ifadəni tapın.

Find the corresponding words and phrases.

- Bu gün həftənin hansı günüdür?
- Bu gün (A) günüdür.
- Bu gün ayın neçəsidir?
- Bu gün (V)

(A)
yaz
mart
çərşənbə

(V)
yazın sonudur.
martın iyirmi ikisidir.
aprelin əvvəlidir.

ÇALIŞMA. TASK 5

Azərbaycan dilinə tərcümə edin.

Translate into Azerbaijani.

TWO CHAMPIONS

Once a famous boxer went to a restaurant to have dinner. He took off his coat at the door but he was afraid that somebody would take it. So he took a piece of paper and wrote on it: "This coat belongs to Tom Brown, the famous boxer. He would come back in a few minutes". He fastened the paper to his coat and went to have his dinner. When he returned however his coat was not there. But he found a piece of paper in its place which said: "Your coat has been taken by a famous runner who will not come back at all".

KEÇMİŞ ZAMAN PAST TENSE

Mən	aldım	almışam	I	bought
Sən	aldın	almışsan	You	
O	aldı	almışdır	He She It	
Biz	aldıq	almışıq	We	
Siz	aldınız	almışsınız	You	
Onlar	aldılar	almışlar	They	

Mən	işlədim	işləmişəm	I	worked
Sən	işlədin	işləmişsən	You	
O	işlədi	işləmişdir	He She It	
Biz	işlədik	işləmişik	We	
Siz	işlədiniz	işləmişsiniz	You	
Onlar	işlədilər	işləmişlər	They	

Past Tense is formed by adding suffixes -dı, -di, -du, -dü; -miş, -miş, -muş, -müş to the end of the verbs.

- QEYD. 1. The last consonant of the 2nd person singular & plural forming suffix -miş, -miş, -muş, -müş can be omitted; almışsan - almısan, almışsınız - almı-sınız.
2. In some cases the suffix -ıb, -ib, -ub, -üb (-yıb, -yib, -yub, -yüb) can replace -miş, -miş, -muş, -müş for the 2nd & 3rd persons; alıbsan, alıbsınız, alıb(dır), alıblar.

SUAL ƏVƏZLİKLƏRİ WH- QUESTIONS

Hənsiniz Londondansınız? Which of you is from London?
O, ingiliscə necə bilir? How does he know English?

SİFƏT ADJECTIVES

Onun mavi gözləri var.	She has blue eyes.
Biz təzə evə köçdük .	We moved to a new flat.
Sevil yaxşı tələbədir .	Sevil is a good student.

mavi - necə?	Blue - What kind of? What colour?
təzə - hansı?	New - What kind of?
yaxşı - nə cür?	Good - What kind of student is Sevil?

VOCABULARY

ağ	white
göy	blue
qara	black
qırmızı	red
sarı	yellow
boz	grey
qəhvəyi	brown
yaşıl	green
qonur	beige, brown
çəhrayı	pink
açıq-mavi	light blue
tünd-qırmızı	dark red
şabalıdı	brown, chestnut-coloured
bənövşəyi	violet
don, paltar	dress
şalvar	pants
jilet	waistcoat, vest
palto	coat
plaş	raincoat
ayaqqabı, çəkmə	shoes
corab	socks, stockings, sox
qalstuk	tie
pencək	jacket
əlcək	glove
şlyapa	hat
papaq	cap, hat
kofta	blouse
köynək	shirt
xələt	dressing-gown
yubka	skirt
şarf	scarf
ölçü	size

baha	expensive
ucuz	cheap
ağ ayı	white bear
qonur ayı	brown bear
boz canavar	grey wolf
sarı bülbül	yellow nightingale
ağ göyərçin	white pigeon
yaşıl meşə	green forest
mavi dəniz	blue sea
göy çəmən	green field
şabalıdı saç	brown hair, chestnut-coloured hair
qırmızı bayraq	red flag
müəllif	author
şe'r, poema	poem
vacib	important
eşşək	donkey
at	horse
tanınmış	well-known
tamaşa zamanı	during the play
tamaşaçılardan birisi	one of the spectators

COMMUNICATION SUMMARY

Hansı ölçüdə?	What size?
Hansı rəng?	What color?
Neçəyədir?	How much is it?
Bahadır.	It's expensive.
Ucuzdur.	It's cheap.
Mənə bir cüt ayaqqabı lazımdır.	I need a pair of shoes.
Geyini baxın.	Try it on.
Elə mənim ölçümdür.	It's just my size.
Pulunuzu götürün.	Here is money.
Çalışıram bütün paltarlarımı qırmızı rəngdə olsun.	I try to wear red.
Bir sıra digər yerlərində olmuşdur.	He visited some other places.
Azərbaycan dilini öyrənməyə başlamışam.	I began to learn Azeri.
O qədər də vacibdir.	It's of the same importance.
Vəfat etmişdir.	He died.
At gətirin mənə, at, -deyə qışqırır.	Bring me, my horse, -he cries out.

BÖLMƏ. UNIT

9

EV VƏ EV ƏŞYALARI. THE HOUSE

ev	house
mənzil	flat
otaq	room
mərtəbə	floor
blok	block
lift	lift, elevator
həyət evi	cottage
yataq otağı	bedroom
qonaq otağı	living room
yemək otağı	dining room
iş otağı (kabinet)	study
mətbəx	kitchen
hamam (vanna otağı)	bathroom
dəhliz	hall, entrance, corridor
tualet	toilet
tavan	ceiling
döşmə	floor
pəncərə	window
qapı	door
açar	key
divan	sofa
kreslo (səndəl)	arm-chair
çarpayı	bed
asıqlan	hanger
lampa, çıraç	chandelier, lamp
soyuducu	refrigerator

televizor	TV-set
tozsoran	vacuum-cleaner
paltaryuyan maşın	washing machine
radio	radio
pianino	piano
maqnitofon	tape-recorder
telefon	telephone
xalça	carpet, rug
pərdə	curtain
karniz	cornice
çilçirraq	chandelier
yorğan	quilt, blanket
döşək	mattress
yastıq (balış)	pillow
qənddan (qəndqabı)	sugar basin
güldan (gülqabı)	vase
çəngəl	fork
bıçaq	knife
qaşiq	spoon
çay qaşığı	tea spoon
xörək qaşığı	table spoon
boşqab	plate
stəkan	glass
nəlbəki	saucer
fincan	cup
qədəh	glass
çaydan	kettle, tea-kettle
çaynik	tea-pot
samovar	samovar
ət maşını (ətçəkən)	mincing-machine
mikser	mixer
qazan	saucepan, kettle, pot
tava	pan, frying-pan

zibil vedrəsi	waste basket
aşsüzən	colander
elektrik işığı	electricity
qızdırıcı sistem	heating
paltar şkafi	wardrobe, chiffonier
qab-qacaq şkafi (bufet)	cupboard
kitab şkafi	book shelf (case)
yazı stolu	writing table
kran	tap
vanna	bathtub
əlüzuyuyan	wash-bashin
güzgü (ayna)	mirror, looking-glass
sabun	soap
dəsmal	towel
qaz peçi	gas stove
süpürgə	broom
döşəməsilən	mop

DIALOQ 1

-Salam. Xoş gəlmisiniz.

Buyurun, yemək otağına.

-Bağışlayın. Yeməkdən qabaq əllərimi yumaq istəyirəm.

-Buyurun, bu, sabun, bu da dəsmal.

-Çox sağ olun.

DIALOQ 2

-Cənab Qasımlı, mənziliniz necə otaqlıdır?

-Mənzilimiz yemək, yataq, qonaq otaqlarından, uşaqlar üçün otaqdan, kabinetdən, mətbəxdən və vanna otağından ibarətdir.

-Siz mərkəzdə yaşayırımsınız?

-Bəli.

-Mənzil şəraitiniz necədir?

-Pis deyil. Ancaq bə"zən işıq olmur, isti su vaxtında gəlmir, lift işləmir. Biz də hamı kimi. Palaza бүрүн, elnən sürүн.

DIALOQ 3

-Arzu, televizorun var?

- Var.

- Bəs maqnitofonun necə?

- Maqnitofonum yoxdur.

- Bizdə var. Gəl birlikdə yeni mahnılara qulaq asaq.

- Ə`la olar.

MƏTN

BİZİM MƏNZİL
OUR FLAT

Bizim mənzil Nizami küçə-sindədir. Mənzilimiz üçüncü mərtəbədədir. Mənzilimiz yemək otağından, yataq otağından, kabinetdən, mətbəxdən və vanna otağından ibarətdir. Bizim yemək otağımız böyük və işıqlıdır. Yemək otağında stol, dörd stul, televizor və şkaflar var. Pianino da oradadır. Yataq otağımız böyükdür. Orada iki çarpayı, paltar şkafları, güzgü və xalça var. Kabinet kiçikdir, lakin işıqlıdır. Orada yazı stolu, kitab rəfi, divan, kreslo var. Mən iş otağında işləməyi sevirəm. Mətbəx də böyük deyil. Orada soyuq və isti su həmişə olmur. Mətbəxdə qaz peçi, soyuducu, bufet, stol və stullar var. Vanna otağında duş və güzgü var. Mənzil şəraitimiz pis deyil.

ÇALIŞMA.TASK 1

*Verilmiş sözlərdən uyğun gələnini seçin.
Choose the corresponding word.*

1.Mən yorulmuşam. Mənə a)kömək
b)yazmaq et.
c)oxumaq

2.Kitab stolun üstündədir. Onu mənə a)get.
b)ver.
c)otur.

3.O, səhərlər idarəyə a)görür.
b)gedir.
c)oxuyur.

4.Sentyabr, oktyabr, noyabr a)yaz
b)yay aylarıdır.
c)payız
ç)qış

ÇALIŞMA. TASK 2

Azərbaycan dilinə tərcümə edin.

Translate into Azerbaijani.

The Brown's kitchen is small. There is a sink and a refrigerator in the kitchen. There is a waste basket under the sink. There are some cupboards and 2 windows. There are curtains on the windows. It is small but it is very comfortable.

ÇALIŞMA. TASK 3

Dialogu tamamlayın. Complete the dialog.

- Sən hansı evdə yaşayırsan?

- ... Bəs sən hansı evdə yaşayırsan?

...

- Hansı blokda?
 - ... Bəs sən hansı blokda yaşayırsan?
 - ...
 - Neçə otağımız var?
 - ... Bəs sizin?
 - ...

ÇALIŞMA. TASK 4

Düzgün variantı göstərin. Choose the correct variant.

- 1.O, a)Bakıda
 b)küçədə yaşayır.
 c)hamamda
- 2.Onun a)üç yüz
 b)on beş yaşı var.
 c)əlli min
- 3.O, işə a)maşınla
 b)divanla gedir.
 c)imtahanla
- 4.Onun işdə çoxlu a)okeanları
 b)görüşləri olur.
 c)payızları

QEYRİ-MÜƏYYƏN ƏVƏZLİKLƏR

INDEFINITE PRONOUNS

biri (birisi), kimi (kimisi), kim isə (kimsə), nə isə. hamı, bə'zi (bə'zisi, bə'ziləri), hərə, hər kəs, hər şey, hər kim, heç nə, heç kim, heç kəs və s.

Hamı qulaq asırdı. Everybody was listening.
 Heç nə başa düşmədim. I didn't understand anything.
 Evdə heç kim yoxdur. Nobody is at home.

KEÇMİŞ ZAMANIN İNKARI

PAST TENSE (NEGATIVES)

Mən	almadım	işləməmişəm
Sən	almadın	işləməmişsən
O	almadı	işləməmişdir
Biz	almadıq	işləməmişik
Siz	almadınız	işləməmişsiniz
Onlar	almadılar	işləməmişlər

I	did not buy	did not work
You		
He		
She		
It		
We		
You		
They		

The negative form of Past is formed by adding "ma, mə" suffix to the main verb.

İSMİ XƏBƏR

THE COMPOUND
NORMINAL PREDICATE.

Mənim oğlum var.	I have a son.
Onun kitabı var.	He (She) has a book.
Stolun üstündə boşqab var(dır).	There is a plate on the table.

İSMİ XƏBƏRİN İNKARI NEGATIVE

Mənim oğlum yoxdur.	I haven't a son.
Stolun üstündə boşqab yoxdur.	There isn't a plate on the table.
O, evdə yoxdur.	He isn't at home.

VOCABULARY

ev	house
mənzil	flat
otaq	room
mərtəbə	floor
blok	block
lift	lift, elevator
pilləkən	stairs
həyəət evi	cottage
yataq otağı	bedroom
yemək otağı	dining room
qonaq otağı	living room
iş otağı (kabinet)	study
mətbəx	kitchen
hamam (vanna otağı)	bathroom
dəhliz	hall, entrance, corridor
tualet	toilet
tavan	ceiling
döşəmə	floor
açar	key
divan	sofa
kreslo (səndəl)	armchair
çarpayı	bed
asilqan	hanger, rack
çilçirraq	chandelier
lampa, çirraq	lamp, chandelier
soyuducu	refrigerator
televizor	TV-set
tozsoran	vacuum-cleaner
paltaryuyan maşın	washing-machine
radio	radio
pianino	piano
maqnitofon	tape recorder

xalça	rug, carpet
pərdə	curtain
yorğan	quilt, blanket
döşək	mattress
döşəkağı	sheet
yastıq (balış)	pillow
paltar şkaflı	chiffonier
yazı stolu	writing desk
qab-qacaq şkaflı	cupboard
kran	tap
vanna	bath tub
əlüzyuyan	sink, wash basin
isti su	hot water
soyuq su	cold water
dəsmal	towel
sabun	soap
güzgü (ayna)	mirror, looking-glass
qaz peçi	gas stove
qənddan (qəndqabı)	sugar bowl
güldan (gülqabı)	vase
çəngəl	fork
qaşığı	spoon
bıçaq	knife
xörək qaşığı	tablespoon
çay qaşığı	teaspoon
kasa	plate, soup bowl
boşqab	plate
stəkan	glass
nəlbəki	saucer
fincan	cup
qədoh	glass
ət maşını (ətçəkən)	grating machine
mikser	mixer

qazan	pot
tava	pan, frying-pan
vedrə	bucket
zibil vedrəsi	waste basket
aşsüzən	colander
çaydan	kettle, tea-kettle
çaynik	teapot
samovar	samovar
döşəməsilən	mop
doqquzmərtəbəli ev	nine-storeyed house

COMMUNICATION SUMMARY

Yeməkdən qabaq əllərimi yumaq istəyirəm.	I'd like to wash my hands before dinner.
Siz mərkəzdə yaşayırsınız?	Do you live in the center?
Mənzil şəraitiniz necədir?	Is your flat comfortable?
Biz də hamı kimi.	We do the same.
Palaza bürün, elnən sürün. (Atalar sözü.)	When in Rome do as the Romans do. (Proverbs.)
Biz tez-tez görüşürük.	We often meet.
Musiqiyə qulaq asırıq.	We listen to music.
Universitəyə bir (bərabər, birlikdə) gedirik.	We go to the University together.
Mən yorulmuşam.	I'm tired.

BÖLMƏ. UNIT

10

AİLƏ. QOHUMLAR. FAMILY. RELATIVES

valideyn	parent
ata	father
ana	mother
nənə	grandmother
baba	grandfather
ər, həyat yoldaşı	husband, friend of life
arvad, həyat yoldaşı	wife, friend of life
subay	single
evli	married
nişanlı (adaxlı)	engaged, fiance
kürəkən	son-in-law
oğul	son
qız	daughter
uşaq	child, baby
nəvə	grandchild
nəticə	great-grandchild
qardaş	brother
bacı	sister
xala, bibi	aunt
əmi, dayı	uncle
qardaşoğlu, bacıoğlu	nephew
qardaşqızı, bacıqızı	niece
əmioğlu, əmiqızı	cousin
gəlin	daughter-in-law
qaymana	mother-in-law
qaymata	father-in-law
baldız	sister-in-law

qohum
taniş
dost, yoldaş
qonşu

relative
acquaintance
friend, fellow
neighbour

DIALOQ 1

-Sizin ailəniz var?
-Bəli, var.
-Neçə uşağınız var?
-İki oğlum və bir qızım var.

DIALOQ 2

-Sizin ailəniz varmı?
-Xeyr. Mən subayam.
-Sizin neçə yaşınız var?
-Mənim qırx beş yaşım var.
-Siz çox cavan görünürsünüz.
-Çox sağ olun.

DIALOQ 3

-Siz evlisiniz?
-Bəli, evliyəm. Bir oğlum, bir qızım var.
-Qızınızın neçə yaşı var?
-On altı.
-Bəs oğlunuzun neçə yaşı var?
-İyirmi bir.
-Ata-ananız varmı?
-Bəli, onlar təqaüdüdülər.

MƏTN

MƏNİM AİLƏM MY FAMILY

Biz yeddi nəfərlik: atam, anam, iki oğlum, qızım, ar-

vadım və özüm. Atam və anam təqaüdüdülər. Onlar kənddə yaşayırlar. Böyük oğlum mühəndisdir. O, zavodda işləyir. Kiçik oğlum isə tələbədir. O, Xəzər Universitetində oxuyur. İngilis dilini çox yaxşı bilir. İngilis yazıçılarının hekayələrini Azərbaycan dilinə tərcümə edir. Qızım şagirdidir. O, onuncu sinifdə oxuyur. O, həkim olmaq istəyir. Arvadım mühasibdir. Zavodda işləyir. Mən diplomatam. Fransa səfirliyində işləyirəm. Bizim ailəmiz xoşbəxtidir.

MƏTN

MƏNİM RƏFİQƏM MY FRIEND

Leyla mənim rəfiqəmdir. O, konservatoriyanın II kursunda oxuyur. Leyla yaxşı piano çalır, mahnılar bəstələyir. Həm də Leylanın gözəl səsi var. O, xalq mahnılarını yaxşı oxuyur. Leylanın atası da pianoçudur. Mən Leylanı çox sevirəm. Tez-tez onlara gedirəm. Leylanın çaldığı mahnılara qulaq asıram.

Leyla ad günündə xalq rəqs-
ləri çaldı. Biz hamımız oy-
nadıq. Hamı Leylanı tə"rif-
lədi.

ATALAR SÖZÜ

Suyun lal axanı, adamın
yerə baxanı.
Still waters run deeply.

ÇALIŞMA. TASK 1

Münasib olan sözləri seçin. Choose the corresponding words.

	dostumdur.		
1. Əli mənim	kitabımdır.		
	planımdır.		
2. Dilbər ərə getməyib.		Dilbər	subaydır.
evlidir.
3. Səməd mənim		oğlumdur.	
		qızımdır.	

ÇALIŞMA. TASK 2

Sözlərdən cümlələr qurun. Form sentences.

1. Tanış, şadam, olmağıma, sizinlə.
2. Mən, öyrənirəm, dilini, Azərbaycan.
3. İstəyirsən, yoxsa, çay, kofe.
4. Üç, var, mənim, qardaşım.
5. Mən, paltarı, bu, xoşlayıram.

ÇALIŞMA. TASK 3

Cavablara uyğun suallar yazın.

Write the corresponding questions.

1. ...?
-Mənim adım Adildir.
2. ...?
- Mənim iki uşağım var.
3. ...?
-Mən diplomatam.
4. ...?
-Arvadım işə tibb bacısıdır.

ÇALIŞMA. TASK 4

Azərbaycan dilinə tərcümə edin. Translate into Azerbaijani.

This is my family. My wife, my son. My daughter and I. I'm Mr.Black. My wife is Mrs.Black. My daughter's name is Mary. She is very young. My son's name is John. He is a student. My family is not large. We love our children and our children love us.

KEÇMİŞ ZAMAN

PAST TENSE

Mən	getdim	oynamışam	I	went	played
Sən	getdin	oynamışsan	You		
O	getdi	oynamışdır	He She It		
Biz	getdik	oynamışıq	We		
Siz	getdiniz	oynamışsınız	You		
Onlar	getdilər	oynamışlar	They		

GƏLƏCƏK ZAMAN

FUTURE TENSE

Mən	yazacağam	yazaram	I	shall	write
Sən	yazacaqsan	yazarsan	You	will	
O	yazacaq (dır)	yazar	He She It		
Biz	yazacağıq	yazarıq	We		
Siz	yazacaqsınız	yazarsınız	You	will	
Onlar	yazacaqlar	yazarlar	They		

Mən	gələcəyəm	gələrəm	I	shall	come
Sən	gələcəksən	gələrsən	You	will	
O	gələcək(dır)	gələr	He She It		
Biz	gələcəyik	gələrik	We		
Siz	gələcəksiniz	gələrsiniz	You	will	
Onlar	gələcəklər	gələrlər	They		

The Future Tense is formed by adding suffixes -acaq, -əcək (-yacaq, -yəcək); -ar, -ər(-yar, -yər) to the end of the verbs.

QEYD. When a verb with the suffixes -acaq, -əcək (-yacaq, -yəcək) is added to the endings beginning with a vowel, the consonant, 'q' is changed into 'ğ', and 'k' - into 'y'; alacaq-alacağam, gələcək -gələcəyik.

GƏLƏCƏK ZAMANIN İNKARI

FUTURE TENSE
(NEGATIVE)

Mən	yazmayacağam	yazmaram	I	shall	not write
Sən	yazmayacaqsan	yazmazsan	You	will	
O	yazmayacaq(dır)	yazmaz	He She It		
Biz	yazmayacağıq	yazmarıq	We		
Siz	yazmayacaqsınız	yazmazsınız	You	will	
Onlar	yazmayacaqlar	yazmazlar	They		

The negative form of the Future Tense is formed by adding suffix 'ma, mə' to the main verb.

QEYD 1. The vowels (-a, -ə) of the Future negative forming suffixes (-ma, -mə) formed by means of -ar, -ər (-yar, -yər) are also omitted. As for the 2nd and 3rd persons 'r' is changed into 'z'; al-m-ar-am, al-m-az-san, al-m-az.

SUAL ƏVƏZLİKLƏRİ WH- QUESTIONS

O, kimdir?	O, Sonadır.	Who is that?	That's Sona.
Onun neçə yaşı var?	20.	How old is she?	She's 20.

VOCABULARY

valideyn	parent
ata	father
ana	mother
nənə	grandmother
baba	grandfather
ər	husband
arvad	wife
subay	single
evli	married
nişanlı (adaxlı)	engaged, fiance
oğul	son
qız	daughter
uşaq	child, baby
növə (qız)	granddaughter
növə (oğlan)	grandson
nöticə	great-grandchild
qardaş	brother
bacı	sister
xala, bibi	aunt
əmi, dayı	uncle
qohum	relative
tanış	acquaintance
dost, yoldaş	friend, fellow
qonşu	neighbour
qardaşoğlu, bacıoğlu	nephew
dayıoğlu, əmioğlu	cousin
qardaşqızı, bacıqızı	niece
əmiqızı, dayıqızı	cousin
gəlin	bride
qaymana	mother-in-law
qaymata	father-in-law
qayın	husband's brother

baldız	sister-in-law
xalq rəqsləri	folk dances
xoşbəxt	happy
rəfiqə	friend (for women)
nəfər	person, man, per head
qohum-qardaş	relatives
qohum-əqraba	relatives
qohum	relative, relation, kinsfolk, kinsman, kinswoman, kindred

COMMUNICATION SUMMARY

Neçə uşağın var?	How many children do you have?
Mən evliyəm.	I am married.
Mən subayam.	I am single.
Neçə yaşın var?	How old are you?
Siz cavan görünürsünüz.	You look young.
Siz evlisiniz?	Are you married?
O, mənim nişanlımdır.	She is my fiance. She is my engaged girl.
Onlar təqaüdcüdürlər.	They are retired.
Onlar kənddə yaşayırlar.	They live in the country (village).
İngilis yazıçılarının hekayələrini Azərbaycan dilinə tərcümə edir.	He translates the stories of English writers into Azeri.
Mahnılar bəstələyir.	S/he composes songs.
Gözəl səsi var.	S/he has a nice voice.
Leyla ad günündə xalq rəqsləri çaldı.	Leyla played folk songs in her birthday.
Hamı onu təriflədi.	Everybody praised her.
Biz hamımız oynadıq.	We all danced.

BÖLMƏ. UNIT

11

ƏRZAQ MƏHSULLARI. FOOD

MEYVƏLƏR. FRUITS

alma	apple
armud	pear
nar	pomegranate
üzüm	grapes
heyva	quince
gavalı	plum
gilas	cherry
albalı (gilənar)	cherry
limon	lemon
zoğal	cornel
əncir	fig
tut	mulberry
ərik	apricot
alça	cherry-plum
şaftalı	peach
çiyələk	strawberry
moruq	raspberry
qarağat	black currant
böyürtkən	blackberry
portağal	orange
naringi (mandarin)	mandarin, tangerine
xurma	persimmon, date
banan	banana
ananas	pinc-apple

TƏRƏVƏZLƏR. VEGETABLES

pomidor	tomato
xiyar	cucumber
qarpız	water-melon
yemiş(qovun)	melon
balqabaq	pumpkin
soğan	onion
kələm	cabbage
yerləkə	carrot
bibər	pepper, green pepper
lobya	bean
noxud	pea
kartof	potato
çuğundur	beet
turp	radish
badımcan	eggplant, aubergine
sarımsaq	garlic
keşniş	coriander
ispanaq	spinach
şüyüd	dill, fennel
reyhan	rahan, basilica
nənə	mint
zəfəran	saffron
dərçin	cinnamon
tərxun	tarragon

BALIQ. ƏT. SÜD FISH. MEAT. MILK

mal əti	beef
dana əti	veal
qoyun əti	mutton
qızu əti	lamb
dənuz əti	pork

toyuq, cücə	hen, chicken
yumurta	egg
kolbasa	sausage
balıq	fish
nərə balığı	sturgeon
qızıl balıq	salmon
ağ balıq	white sturgeon
kürü	caviar
qara kürü	black caviar
qırmızı kürü	red caviar
pendir	cheese
kərə yağı	butter
bitki yağı	vegetable oil
qaymaq	cream
qatıq	yog(h)urt
ayran	ayran

UN MƏHSULLARI. ƏDVİYYAT FARINACEOUS FOODS. SPICES

çörək	bread
bulka, kökə	croissant, loaf, roll, buns
düyü	rice
yarma	porriage
vermişel, makaron	maccaroni
istiöt	pepper
sumaq	sumach
duz	salt
xardal	mustard
vanil	vanilla
mixək	clove
darçın	cinnamon
sirkə	vinegar

İÇKİLƏR. DRINKS

çay	tea
kofe (qəhvə)	coffee
kakao	cocoa
şirə	juice
limonad	lemonade
mineral su	mineral water
şərbət	sweet water
qatıq	yogurt
ayran	ayran
süd	milk

SPIRTLİ İÇKİLƏR

şərab	wine
şampan	champagne
konyak	cognac, brandy
araq	vodka
pivə	beer
viski	whisky

ŞİRNİYYAT. SWEET

tort	cake
paxlava	paxlava
şəkərbura	shakarbura
halva	halva
kətə	pie
qənd	sugar
peçenyə	cookies
bal	honey
konfet	sweet, candy
dondurma	ice-cream

DIALOG 1

-Çay istəyirsen, yoxsa kofe?
-Kofe
-Tünd, yoxsa açıq?
-Tünd və bir qaşığı şəkər olavə edin.

DIALOG 2

-Pomidor neçəyədir?
-İki minə.
-Bəs xiyar neçəyədir?
-Min beş yüzə.
-Mənə bir kiloqram pomidor, bir kiloqram xiyar çək.

DIALOG 3

-Mənə bir litr süd, 2 qutu çay və bir banka şirə verin.
-Buyurun
-Nə qədər verməliyəm?
-İyirmi min manat.

DIALOG 4

-Sizə nə lazımdır?
-Portaqal neçəyədir?
-Uç minə.
-Bəs naringi?
-İki min beş yüzə
-Zəhmət olmasa, mənə iki kiloqram portaqal, üç kiloqram da naringi verin
-Buyurun

DIALOG 5

-Mənə iki dəstə göy soğan, bir dəstə nanə və üç kiloqram koləm verin.
-Buyurun.
-Nə qədər verməliyəm?
-Üç min altı yüz.
-Budur, dörd min manat.
- Xırdanı götürün.
-Sağ olun.

MƏTN

MEYVƏLƏR. FRUITS

Abşeron yarımadasında üzüm, əncir, püstə, badam, zeytun yetişir. **Göyçay** öz narı və heyvəsi. **Quba** alması. **Kürdəmir** və **Sabirabad** qarpız-yemişi. **Şamaxı** üzümü ilə məşhurdur. **Lənkəran** limon, mandarin (naringi), portaqalı ilə tanınır. Payızın əvvəlində rayonlardan **Bakıya** çoxlu meyvələr: alma, armud, nar, heyvə və s. gətirirlər. Azərbaycanlılar meyvəni çox sevirlər.

QEYD. Qaraldılmış sözlər Azərbaycanda yer adlarıdır. The words in bold type are the names of the regions in Azerbaijan.

MƏTN

ALMA AĞACI. APPLE - TREE

Bir qoca alma ağacı əkirdi. Uşaqlar ona dedilər:
-Bu ağacı niyə əkirsen?
Onun meyvəsini çox gözəlməli olacaqsan. Sən onun meyvəsindən yeməyəcəksən. Nə üçün zəhmət çəkirsən?

Qoca onlara belə cavab verdi:

-Mən yeməyəcəyəm, başqaları yeyəcək və mənə "çox sağ ol" deyəcəklər. Əkiqlər yemişik, əkərik yeyərlər.

MƏTN

VÜSALƏNİN AD GÜNÜ
VUSSALA'S BIRTHDAY

Bacım Vüsalənin iyirmi yaşı var. Dünən onun ad günü idi. Süfrəyə halva, qoğal, peçenye, mürəbbə, qənd, konfet və meyvə qoyulmuşdu. Anam plov, dolma, səbz-qovurma bişirmişdi. Stolun üstündə boşqab, çəngəl, qaşığı, bıçaq, stəkan və qədəhlər düzülmüşdü. Vüsalənin dostları da gəlmişdilər. Onlar Vüsaləni

təbrik etdilər. Sonra qonaqlar çay içdilər, qoğal, peçenye, meyvə və xörək yədilər. Vüsalənin şərəfinə sağlıqlar dedilər. Vüsalə pianoda xalq rəqsləri çaldı. Hamı oynadı. Qonaqlar çox razı qalmışdılar. Şənlik iki saat davam etdi. Axşam saat altıda biz qonaqları yola saldıq.

MƏTN

NOVRUZ BAYRAMI
NOVRUS HOLIDAY

Novruz Azərbaycan xalqının milli bayramıdır. Novruz sözünün mənası "yeni gün" deməkdir. Xalqımız hər il bu bayramı martın 21-də qeyd edir. Şərqi ölkələrində də bu bayramı keçirirlər. Ona görə ki, həmin vaxt fəsillər dəyişir, gecə və gündüz bərabərləşir. Novruz bayramında səməni geyirdirlər. Cavanlar tonqal yandırır üstündən hoppanırlar. Bayramda rəngbərəng yumurta boyayırlar. Evlərdə müxtəlif növ şirniyyat (şəkərbura, paxlava, qoğal və s.) hazırlanır, plov, dolma bişirilir. Süfrəyə cürbəcür meyvələr düzülür. Kəsülülər bu bayramda barışırlar.

ÇALIŞMA. TASK 1

*Şəkillərdəki meyvə və tərəvəz adlarını deyin.
Name the fruit and vegetables in the picture.*

ÇALIŞMA. TASK 2

Aşağıdakı qaydada sözlər yazın. Write the proper words.

Rəng adları: yaşıl,...

Meyvə adları: üzüm,...

Geyim adları: əlcək,...

Tərəvəz adları: kələm,...

ÇALIŞMA. TASK 3

Cərgələrdə məzmunu uyğun olmayan sözü göstərin. Show the word that doesn't go together.

qəzet, jurnal, ət, məktub

pendir, paltar, toyuq, yumurta

kitab, qoz, fındıq, kişmiş

qırmızı, paltar, yaşıl, mavi

limonad, koka-kola, balıq, şərbət

sabun, diş pastası, ad, yuyucu toz

ÇALIŞMA. TASK 4

Azərbaycan dilinə tərcümə edin. Translate into Azerbaijani.

HOMEMADE PIE

A fət made a pie for her husband. She used apples to make the pie. She baked a big pie in the oven. It is still hot. Her husband likes apple pie. He says: "It really smells good!"

ÇALIŞMA. TASK 5

İngiliscəyə çevirin. Translate into English.

Leyla katibədir. O, öz işini xoşlayır. Leyla çox işləyir. O, məktubları çap edir və telefona cavab verir. Leyla çox mədəni və nəzakətlidir. O, heç vaxt adamlara hirsə cavab vermir. İdarədə hamı Leylanı çox sevir.

SUAL ƏVƏZLİKLƏRİ WH- QUESTIONS

Sən harada yaşayırsan?	Bakıda.	Where do you live?	In Baku.
Siz kimlə danışırırsınız?	Elvinlə.	Who are you talking to?	Elvin.
O, nə axtarır?	Xəritə.	What is he looking for?	A map.

KEÇMİŞ ZAMAN

PAST TENSE

Mən	danışdım	baxmışam	I	spoke	looked
Sən	danışdın	baxmışsan	You		
O	danışdı	baxmışdır	He		
			She		
			It		
Biz	danışdıq	baxmışıq	We		
Siz	danışdınız	baxmışınız	You		
Onlar	danışdılar	baxmışlar	They		

QAYIDIŞ ƏVƏZLİKLƏRİ

REFLEXIVE PRONOUNS

(mənim) özüm	(bizim) özümüz	myself	ourselves
(sənin) özün	(sizin) özünüz	yourself	yourselves
(onun) özü	(onların) özü özləri	himself herself itself	themselves

Mənim özüm ömü gördüm.

I saw it myself.

Ozan bu işdə günahkarsan.

You are guilty yourself.

O özü bunu istədi.

He wanted this himself.

Kısa özünü yaraladı.

The man wounded himself.

QIYD Personal pronouns can be used without the possessive case inflexion.

VOCABULARY

alma	apple
armud	pear
nar	pomegranate
üzüm	grapes
heyva	quince
gavalı	plum
banan	banana
gilas	cherry
albalı (gilənar)	cherry
əncir	fig
tut	mulberry
ərik	apricot
alça	cherry-plum
şaftalı	peach
çiyələk	strawberry
moruq	raspberry
qarağat	black currant
böyürtkən	blackberry
portağal	orange
mandarin (naringi)	mandarin, tangerine
xurma	persimmon, date
ananas	pine-apple
limon	lemon
pomidor	tomato
xiyar	cucumber
qarpız	water-melon
yemiş (qovun)	melon
soğan	onion
kələm	cabbage
yerlək	carrot
bibər	pepper, green pepper

noxud	pea
lobya	bean
kartof	potato
balqabaq	pumpkin
çuğundur	beet
turp	radish
badımcan	eggplant, aubergine
sarımsaq	garlic
keşniş	coriander
ispanaq	spinach
şüyüd	dill, fennel
reyhan	raihan, basilica
nanə	mint
darçın	cinnamon
tərxun	tarragon
zeytun	olive
balıq	fish
ət	meat
yumurta	egg
mal əti	beef
dana əti	veal
qoyun əti	mutton
quzu əti	lamb
kolbasa, cocicka	sausage
toyuq	chicken
nərə balığı	sturgeon
qızıl balıq	salmon
ağ balıq	white sturgeon
kürü	caviar
pendir	cheese
içkilər	drinks
şərab	wine
şampan	champagne

konyak	cognac, brandy
araq	vodka
pivə	beer
viski	whisky
çay	tea
kofe (qəhvə)	coffee
kakao	cocoa
şirə	juice
süd	milk
qatıq	yogurt
ayran	ayran
limonad	lemonade
şərbət	sweet water
mineral su	mineral
tort	cake
dondurma	ice-cream
paxlava	pakhlava
şəkərbura	shakarbura
halva	halva
konfet	sweet, candy
kətə	pie
peçenye	cookies
bal	honey
püstə	pistacio
badam	almond
qoğal	cookie, flat cake
plov	plov
dolma	dolma
qovurma	roast, roast meat
səbz (səbzəvat)	vegetable
un	flour
ədviyyat	spices
çörək	bread

bulka, kökə	croissant, loaf, roll, buns
düyü	rice
yarma	porridge
vermişel, makaron	maccaroni
istiot	pepper
sumaq	sumach
xardal	mustard
vanil	vanilla
zəfəran	saffron
mixək	clove
darçın	cinnamon
tünd çay	strong tea
açıq çay	weak tea
kərə yağı	butter
bitki yağı	vegetable oil
qaymaq	cream
sirkə	vinegar
evdə bişmiş tort	homemade pie
səmən	green grass
bir banka şirə	a can of juice
payızın əvvəlində	early in autumn

COMMUNICATION SUMMARY

Pomidor neçəyədir?	How much is the tomato?
Sizə nə lazımdır?	What would you like?
Xırdamı götürün.	Here is the change.
Onun meyvəsini çox gözləməli olacaqsan.	You'll have to wait for a long time.
Sən onun meyvələrini yeməyəcəksən.	You'll never eat its fruit (Here: you're very old)
Nə üçün zəhmət çəkirsən?	Why do you work so hard?
Əkiblər yemişik, əkərik yeyərlər.(Atalar sözü.)	Somebody has planted and we have had its fruit. Now, we must plant so that our children would be able to eat.(Proverb.)
Vüsalənin şərəfinə sağlıqlar dedilər.	They proposed a toast to Vussala's health.
Qonaqlar çox razı qaldılar.	The guests were pleased with the party.
Biz qonaqları yola saldıq.	We saw the guests off.
Novruz sözünün mə'nası "yeni gün" deməkdir.	Novruz means "new day".
Şərq ölkələrində də bu bayramı keçirirlər.	Eastern countries also celebrate this holiday.
Cavanlar tonqal yandırır üstündən hoppanırlar.	The young people make fire and jump over it.
Küsülülər bu bayramda barışırlar.	The people who were cross with somebody are reconciled in this holiday.
O, heç vaxt adamlara hirsleş cavab vermir.	She is never angry with people.

BÖLMƏ. UNIT

12

XASSƏ. QUALITY

isti	soyuq	hot	cold
böyük, yekə, iri	kiçik, balaca	large, big	small, little
yüngül	ağır	light	heavy
cavan, gənc	qoca, yaşlı	young	old
təzə, yeni	köhnə	new	old
yaxşı	pis	good, well	bad, badly
arıq	kök, dolu	thin	fat
zəif	qüvvətli	weak	strong
qaranlıq	işıqlı	dark	light
alçaq	hündür	short, low	tall
qısa, gödək	uzun	short	long
gözəl, göy- çək, qəşəng	çirkin, eybəcər	nice, fine beautiful, handsome	ugly, in attractive
boş	dolu	empty	full
ucuz	baha	cheap	expensive
duzlu	duzsuz	salty	unsalty
dadlı	dadsız	tasty	untasty
asan	çətin	easy	difficult
acı	şirin	bitter	sweet
maraqlı	maraqsız, darıxdırıcı	interesting	dull, boring
kasıb, yoxsul	varlı, döv- lətli, zəngin	poor	rich

yoğun	nazik, incə	thick	thin
uca, yüksək	qısa, balaca	high, tall	short, low
az	çox	little, few	many, much, too, very
şən	qəmgin	merry, joyful	sad, sorrowful
səmimi, meh- riban	sərt, kobud	kind	unkind, rude
gen, enli	dar	wide	narrow
bərk, möhkəm	yumşaq	hard	soft
çirkli	təmiz	dirty	clean
ağıllı	ağılsız	clever	stupid, not clever, foolish,

DIALOQ 1

- Bir stəkan isti çay gətirirmi?
 -Xeyr, təşəkkür edirəm.
 -Qəhvə istəyirsinizmi?
 -Bəli, ancaq soyuq olsun.

DIALOQ 2

- Bu dərs asandırmı?
 -Xeyr, asan deyil.
 -Bəs bu çalışma necə?
 -Bu çalışma çətindir.

DIALOQ 3

- Salam, xanım.
 -Salam.
 -Deyəsən, çamadanınız ağırdır. Sizə kömək edim?
 -Zəhmət çəkməyin, yüngüldür. Özüm də apara bilərəm.
 -Nə zəhməti var.
 -Kömək üçün çox sağ olun.

DIALOQ 4

- Qəşəng qız, sizinlə danışmaq olarmı?
 -Olar. (Nə üçün olmaz?!)
 -Xahiş edirəm, telefon nömrənizi mənə verəsiniz.
 -Məmnuniyyətlə.
 -Siz necə də nəzakətlisiniz!

DIALOQ 5

- İlkin, sizə təzə mənzil verdilər?
 -Bəli.
 -Yeni mənziliniz yaxşıdır mı?
 -Pis deyil.

MƏTN**ƏN BÖYÜK DÖVLƏT
THE BEST PROPERTY**

Bir gənc tez-tez yoxsulluğundan şikayət edirdi. Bir qoca ona deyir:

-Sən çox dövlətlişən, yoxsul deyilsən.

-Mən dövlətliyəm? Hamı mənim dövlətim?

-Sənin dövlətin gözlərimdir. Gözlərini satarsan?

-Xeyr, mən gözlərimi satmaram.

-Əllərini sat. Mən əvəzində sənə nə qədər istəsən pul verərəm.

-Sənin nə pulunu, nə də qızılı istəmirəm, əllərimi də satmaram.

-İndi görürsənmi sən nə qədər dövlətlişən? Deməli, dünyada ən böyük dövlət insanın sağlamlığıdır.

MƏTN**DİL. TONGUE**

Bir adamın evinə qonaq gəlir. Atası oğluna pul verir, onu bazara göndərir: "Oğul, elə bir şey al ki, ondan ən dadlı bir şey bişirək." Oğlan bazardan mal dili alır. Xörək çox dadlı olur və hamı xörəyi bəyənir. Ata çox sevinir və deyir:

-Oğul, indi acı bir şey al. Oğlan yenə dil gətirir. Atası soruşur:

-Nə üçün yenə də mal dili aldın?

Oğlan deyir:

-Ata, dünyada ən şirin şey də dildir, ən acı şey də. Şirin söz, şirin dil dostu se-

vindirir, acı dil isə ox kimi deyir.

MƏTN

Müəllim Nurlana bir tapmaca dedi:

-Nurlan, bir canavar, bir şələ ot və bir keçini körpüdən elə keçir ki, canavar keçini, keçi isə otu yeməsin.

Nurlan:

-Əvvəl keçini o taya keçirərəm. Sonra gəlib canavarı apararam. Canavarı o tayda qoyub, keçini geri qaytararam. Keçi qalar, otu apararam. Canavarla otu orada qoyaram, gəlib keçini yəndən o taya keçirərəm.

Müəllim Nurlanın cavabından razı qaldı.

ÇALIŞMA. TASK 1

*Şəkillərə baxıb cümlələri tamamlayın.
Look at the pictures and complete the sentences.*

Əhməd uca boyludur, Sənəm isə ...
Əhməd arıqdır, Sənəm isə ...

ÇALIŞMA. TASK 2

Yumoru oxuyun. Read the humour.

Kar dedi: - Səs gəlir.

Kor dedi: - Odur, gəlirlər.

Çolaq dedi: -Durun qaçaq.

Lüt dedi: -Qaçmayın. Gəlib məni soyarlar.

ÇALIŞMA. TASK 3

Azərbaycan dilinə tərcümə edin.

Translate into Azerbaijani.

Sir Charles Chaplin was born in 1889. Sir Charles Chaplin, known as Charlie Chaplin has become the famous comic actor in the history of the cinema. He was a short, very funny interesting person. He went to America in 1914. It was a tramp-a little man who always won. He acted in many films. He died in 1977.

ÇALIŞMA. TASK 4

Şe"ri əzbərləyin. Learn the poem.

El bilir ki, sən mənimsən
Yurdum, yuvam, məskənimsən!
Anam, doğma vətənimsən!
Ayrılarmı könül candan?
Azərbaycan, Azərbaycan!

All people know that you're my land
My life, my nest, my country grand
My dearest mother, my native strand
Can one split body and soul in a man?
Azerbaijan! Azerbaijan!

ÇALIŞMA. TASK 5

Cavablara uyğun suallar seçin.

Choose the corresponding questions.

<p>1.Çayı nə ilə içəcəksən?
2.Sənə nə süzüm?
3.Sən kofeni necə içəcəksən?</p> |
|---|

1. ...

-Mənə çay süz.

2. ...

-Qəndlə içəcəyəm. Çayı yalnız qəndlə sevirəm.

3. ...

-Mən kofeni şəkərsiz içəcəyəm.

BAĞLAYICI: çünki CONJUNCTION: because
 O, dərşə gəlməmişdi, çünki He did not come to the
 xəstə idi. lesson, because he was ill.

SİFƏT ADJECTIVE

O, yaxşı qızıdır.	She is a good (nice) girl.
O, pis adamdır.	He is a bad man.

TƏRZİ-HƏRƏKƏT ZƏRFİ ADVERB OF MANNER

O, yaxşı oxuyur.	He reads well.
Mən azərbaycanca pis danışırım.	I speak Azeri badly.

ZAMAN ZƏRFİ ADVERB OF TIME
 (nə vaxt? nə zaman? haçan?) (when?)

Fərid	hərdənbir	işləyir.	Farid	seldom	
	həmişə			always	works.
	bə"zən			sometimes	
	hər gün			every day	

SİFƏTİN MÜQAYİSƏ DƏRƏCƏLƏRİ
 DEGREES OF COMPARISON OF ADJECTIVES

EXAMPLE:

yaşıl-green	yaşıltəhər-greenish	yamyaşıl-(the) greenest
-------------	---------------------	-------------------------

ADİ POSITIVE	AZALTMA DIMINISHING	ÇOXALTMA SUPERLATIVE
qırmızı	qırmızımtıl	qıpqırmızı
göy	göyümtül	gömgöy
sarı	açıq-sarı	sapsarı
şirin	şirin təhər	şipşirin
uzun	uzunsov	lap uzun
yaşıl	yaşıltəhər	yamyaşıl

VOCABULARY

isti	soyuq	hot	cold
böyük, yekə, iri	kiçik, balaca	large, big	small, little
yüngül	ağır	light	heavy
cavan, gənc	qoca, yaşlı	young	old
təzə, yeni	köhnə	new	old
yaxşı	pis	good, well	bad, badly
arıq	kök, dolu	thin	fat
zəif	qüvvətli	weak	strong
qaranlıq	işıqlı	dark	light
alçaq	hündür	short, low	tall
qısa, gödək	uzun	short	long
gözəl, göy-çək, qəşəng	çirkin, eybəcər	nice, fine beautiful, handsome	ugly, in attractive
boş	dolu	empty	full
ucuz	baha	cheap	expensive
duzlu	duzsuz	salty	unsalty
dadlı	dadsız	tasty	untasty
asan	çətin	easy	difficult
acı	şirin	bitter	sweet
maraqlı	maraqsız, darıxdırıcı	interesting	dull, boring
kasıb, yoxsul	varlı, dövlətli, zəngin	poor	rich
yoğun	nazik, incə	thick	thin
uca, yüksək	qısa, balaca	high, tall	short, low
az	çox	little, few	many, much, too, very

gen, enli	dar	wide	narrow
bərk, möhkəm	yumşaq	hard	soft
çirkli	təmiz	dirty	clean
ağıllı	ağılsız	clever	stupid, not clever, foolish
əvəzində		instead of	
çamadan		briefcase	
sağlamlıq		health	
o tay - bu tay		that side - this side	
çolaq		lame	
kar		deaf	
kor		blind	
tapmaca		riddles	

COMMUNICATION SUMMARY

Deyəsən, çamadanınız ağırdır?	Is your suit -case heavy?
Sizə kömək edim?	Can I help you?
Özüm də apara bilərəm.	I can carry it myself.
Olar. Nə üçün olmaz?	You may. Why not?
Məmnuniyyətlə.	With great pleasure.
Bir gənc yoxsulluqdan şikayət edirdi.	A young man complained about his poverty.
Hanı mənim dövlətim?	Where's my wealth?
Gözlərini satarsan?	Will you sell your eyes?
Dünyada ən böyük dövlət insanın sağlamlığıdır.	Health is the best property in the world.
Ondan dadlı bir şey bişirək.	Let's cook a tasty meal.
Hamı xörəyi bəyənir.	Everybody liked the food.
Qaçmayın.	Don't run away.
Şirin söz, şirin dil dostu sevindirir.	Good and kind words make your friend happy.
Acı dil ox kimi dəyir.	Bitter tongue can kill you.
Bir canavar, bir şələ ot və bir keçini körpüdən elə keçir ki, canavar keçini, keçi isə otu yeməsin.	Can you carry the wolf, the hay and the goat to the other bank of the river so that the wolf wouldn't eat the goat and the goat wouldn't eat the hay?
Gəlib məni soyarlar.	They'll rob me.

DIALOQ 1

-Salam, Roza. Nə gözəl havadır!

- Bəli, ə'ladır!

-Gəl gözməyə gedək.

-Gedək.

DIALOQ 2

-Bu gün hava necədir?

-Yaxşıdır.

-Dünən hava necə idi?

-İsti idi.

-Necə dərəcədir?

-23 dərəcə isti olacaq.

DIALOQ 3

-Bu gün hava soyuqdur?

-Xeyr, çox soyuq deyil.

-Soyuq havadan xoşun gəlir?

-Bəli. Görəsən, qar yağacaq, yoxsa yağış?

-Deyəsən, yağış yağacaq.

DIALOQ 4

-Elmira, sabah hava necə olacaq?

-İndi radioda hava haqqında mə'lumata qulaq asdım.

Hava buludlu olacaq. Bə'zi yerlərdə qar yağacaq.

- Hava küləkli olacaq?

-Bəli, mülayim şimal və qərb küləyi əsəcək.

-Havanın temperaturu neçə dərəcə olacaq?

-Gecə 5, gündüz 7 dərəcə isti olacaq.

-Çox sağ ol.

MƏTN**İLİN FƏSİLLƏRİ****THE SEASONS**

İlin dörd fəslı var: yaz, yay, payız, qış. Hər fəslin öz gözəlliyi var. Dekabr ayında qış girir. Qışda havalar soyuyur, qar yağır. Günlər qısa, gecələr uzun olur. Martın 22-də yaz gəlir. Gecə ilə gündüz bərabərləşir. Hava istiləşir. Ağaclar yaşllaşır. Yazda hava çox gözəl olur. Yay iyulda başlayır. Yayda hava çox isti keçir. Günlər uzanır, gecələr qısalır. Gökün üzü təmiz olur. Payız fəslində ağacların yarpaqları tökülür. Tez-tez yağış yağır. Göyün üzü tutulur. Güclü külək əsir. Mənim payızdan çox xoşum gəlir. Payızda meyvə bol olur.

MƏTN**MƏZƏLİ ƏHVALAT
HUMOUR**

Müəllim soruşur:

-Yağış nə vaxt yağır?

Oğlan deyir:

-Nənəmin ayaqları ağrıyanda.

Hamı gülmür, oğlan izah edir:

-Nənəmin ayaqları ağrıyanda həmişə yağış yağır.

MƏTN**AZƏRBAYCAN
AZERBAIJAN**

Azərbaycan Respublikası Zaqafqaziyanın şərq hissəsindədir. O, Dağıstan, Gürcüstan, Ermənistan, Türkiyə və İranla həmsərhəddir. Sahəsi 86,6 min kvadrat kilometrdir (33,4 min kvadrat mildir). Paytaxtı Bakı şəhəridir.

Azərbaycan dünyada nefti ilə məşhurdur. Neft Abşeron yarımadasından və Xəzər dənizindən çıxarılır. Burada havanın ən isti ayı - iyul, ən soyuq ayı isə yanvardır. 1901-ci ildə Dünya neftinin yarısı Azərbaycanda istehsal olunurdu. Hal-hazırda ən məşhur neft şirkətləri Azərbaycanda neft çıxarılması

haqqında müqavilələr imzalamışlar. Bu ölkədə ağır və yüngül sənaye, eləcə də kənd təsərrüfatı da inkişaf etmişdir.

Azərbaycanın zəngin və gözəl təbiəti var. Uca dağlar, geniş çöllər, yam-yaşıl tarla-lar, subtropik meşələr, yarımsəhra zonası, böyük və kiçik çaylar, göllər Azərbaycanı bəzəyir.

Kür Azərbaycanın ən böyük çayıdır. Araz isə ondan bir az kiçikdir. Kür Xəzər dənizinə tökülür. Kürün üstündə Mingəçevir su-elektrik stansiyası tikilmişdir.

Azərbaycanda azərbaycanlı (83%), rus (6%), erməni (6%), ləzgi, avar, talış, kürd, yəhudi, tatar, gürcü və başqa millətlər yaşayırlar. Dövlət dili Azərbaycan dilidir. Azərbaycan dili ilə yanaşı, hər kəsin öz dilində oxuyub-yazmaq hüququ var.

Azərbaycanda çoxlu məktəblər, institutlar, universitetlər, Elmlər Akademiyası, teatr və muzeylər vardır. Azərbaycanın yazıçıları, şairləri, bəstəkarları, alimləri vətəndən kənar da tanınır.

ÇALIŞMA. TASK 1

Suallara cavab verin. Answer the questions.

1. Bir ildə neçə fəsil var və hansılardır?
2. Qışda havalar necə keçir?
3. Qışdan xoşun gəlir?
4. Yaz ayları hansılardır?
5. Yayda günlər uzundur, yoxsa qısa?
6. Payızda havalar soyuqmu olur?

ÇALIŞMA. TASK 2

Hansı fəsildir? What's the season like?

ÇALIŞMA. TASK 3

Azərbaycan dilinə tərcümə edin.

Translate into Azerbaijani.

There are four seasons in Boston. They are winter, spring, summer and fall. The weather in winter is cold and snowy. The weather in spring is windy and rainy. The weather in summer is hot and sunny. The weather in fall is cloudy and cold but there isn't any snow.

ÇALIŞMA. TASK 4

Uyğun cavabı seçin. Choose the best answer.

1. Salam, Maykl. Bu, mənim dostum Şəfəqdir.
 - a) Hələlik, sağ olun.
 - b) Sənin adın nədir?
 - c) Sizinlə tanış olmağımıza şadam.

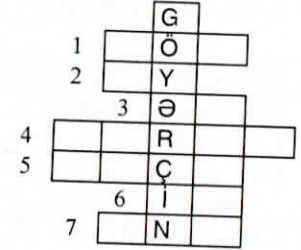
2. Çox sağ olun, minnətdaram.
 - a) Xeyr. (Yox.)
 - b) Dəyməz. (Buyurun.)
 - c) Bəli. (Hə.)
3. Sizin adınız nədir?
 - a) Sənin adın Sabirdir.
 - b) Onun adı Sabirdir.
 - a) Mənim adım Sabirdir.
4. O, kimdir?
 - a) Mən Leylayam.
 - b) Sən Leylasan.
 - c) O, Leyladır.

ÇALIŞMA. TASK 5

Krossvordun cavabını tapın. Find the answers.

Ortada "Göyərçin" sözü yazılıb. Bu sözə uyğun gələn o biri sözləri tapmağa çalışın. After finding all the words in crossword you will read "göyərçin" in the middle.

1. Vitaminli tərəvəz
(Vegetable).
2. Yerin təbii peyki
(Earth Satellite).
3. Bədən üzvlərindən biri
(Body).
4. Quş adı (The bird).
5. Meyvə (Fruit).
6. Ev heyvanı
(Domestic animal).
7. Əziz adam (Dear person in the family).

FE'LİN ZAMANLARINI TENSE CHART
GÖSTƏRƏN CƏDVƏL

Zamanlar Tenses	Zaman şəkilçiləri Tense forming suffixes	Misallar Examples
İndiki zaman Present Tense	-ır, -ir -ur, -ür (-yır, -yir, -yur, -yür)	alır, söyləyir
Keçmiş zaman Past Tense	-dı, -di, -du, -dü ; -miş, -miş, -muş, -müş; -ib , -ib, -ub, -üb (-yıb, -yib, -yub, -yüb)	aldı, söylədi; almış, söyləmiş; alıb, söyləyib
Gələcək zaman Future Tense	-acaq, -əcək (-yacaq, -yəcək); -ar, -ər (-yar, -yər)	alacaq, söyləyə- cək; alar, söyləyər

SUAL CÜMLƏLƏRİ İNTERROGATIVE
SENTENCES

1. Sən idarədə işləyirsən?	1. Do you work in the office?
2. Siz tələbəsinizmi?	2. Are you a student?
3. Bu nədir?	3. What is this?
4. O, müəllimdir, yoxsa həkim?	4. Is he a teacher or a doctor?
5. Bakı gözəldir, elə deyilmi?	5. Baku is nice, isn't it?

ƏMR CÜMLƏLƏRİ IMPERATIVES

Düyməni bas.	Push the button.
Çörəyi boşqabın içinə qoy.	Put the bread on a plate.
Bu mətni oxu.	Read this text.
Gedək, görüş başlanıb.	Let's go. The meeting has already begun.
Pencəyini geyin, hava soyuqdur.	Put on your jacket. It's cold.

BAĞLAYICI: nə, nə də CONJUNCTION: neither... nor

Sənin nə pulunu, nə də qızılımı istəmirəm. I want neither your money nor your gold.

VOCABULARY

hava	weather
təbiət	nature
leysan	heavy shower,
	heavy, spring rains
külək, yel	wind
tufan, boran	storm
duman	fog
şeh	dew
qasırga	whirlwind, cyclone, hurricane,
	typhoon, tornado, waterspout
zəlzələ	earthquake
şaxta	frost
sel	stream, flow
mülayim	mild
hava haqqında	forecast
mə'lumat	
yəhudi	jewish
gürcü	georgian
ləzgi	lasghi
avar	avar
talış	talish
kürd	kurd
tatar	tatar
millətlər	nationalities
göyərçin	pigeon
əl	hand
sərçə	sparrow
it	dog
isti	hot, warm
soyuq	cold
sərin	cool
qar	snow

yağış	rain
günəş	sun
ay	moon
bulud	cloud
yer	earth
göy, səma	sky
fəsil	season
yaz	spring
yay	summer
payız	autumn, fall
qış	winter
bol	much, a lot of
paytaxt	capital
sahə	territory, field, area, branch
məşhur	famous
istehsal	production
müqavilə	contract
ağır sənaye	heavy industry
yüngül sənaye	light industry
kənd təsərrüfatı	agriculture
su-elektrik stansiyası	power station
dağ	mountain
çöl	field, steppe
meşə	forest, wood
səhra	desert
yarımsəhra	semi desert
göl	lake
çay	river
hüquq	right, law
millət	nationality, nation

COMMUNICATION SUMMARY

Bu gün hava necədir?	What's the weather like today?
Hava xoşdur.	The weather is fine.
Hava pisdır.	The weather is bad.
Yaxşıdır.	It's good.
Soyuqdur.	It's cold.
İstidir.	It's hot.
Sərindir.	It's cool.
Bürküdür.	It's stuffy.
Qar yağır.	It's snowing.
Yağış yağır.	It's raining.
Külək əsir.	It's windy.
Nə gözəl havadır!	What nice weather!
Bu gün hava tutqundur (dumanlıdır).	It's cloudy (foggy).
Hava nəmişlidir (rütubətlidir).	It's humid.
Hava çox istidir.	It's very hot.
İstilik neçə dərəcədir?	What's the temperature?
Müsbət otuz.	30 degrees above zero.
Çoxmu soyuqdur?	Is it very cold?
Mənfi beş.	5 degrees below zero.
Bu gün havanın (suyun) hərərəti neçədir?	What's the temperature of the weather? (the water)
Gəl gəzməyə gedək.	Let's go for a walk.
İndi radioda hava haqqında mə'lumata qulaq asdım.	I've just listened to the weather forecast on the radio.
Qar yağacaq.	It will snow.
Yağış yağacaq.	It will rain.
Hər fəslin öz gözəlliyi var.	Every season is beautiful.
Gecə ilə gündüz bəra- bərləşir.	Night and day become equal.

Günlər uzanır, gecələr qısalır.	The days are longer, the nights are shorter.
Göyün üzü təmiz olur.	The sky is clear.
Yarpaqlar tökülür.	The leaves fall down.
Onun ayaqları ağrıyanda.	When she has leg ache, it always rains.
Azərbaycan nefti ilə məşhurdur.	Azerbaijan is famous for its oil.
Kür Xəzər dənizinə tökülür.	The Kur flows into the Caspian Sea.
Oxuyub-yazmaq (təhsil almaq) hüququ var.	They have the right for education.

BÖLMƏ. UNIT

14

OXU MƏTNLƏRİ. READINGS

AYI VƏ ŞİR. THE BEAR AND THE LION

Ayı və şir meşədə gəzirdi. Onlar yem axtarırdılar. Bir dovşan bu vaxt onlara tərəf gəlirdi. Sevindilər. Onlar dovşanı tutdular. Heç biri ovu bölmək istəmirdi. Ayı ilə şir vuruşdular və yoruldu. Tülkü uzaqdan bunu gördü. O, yaxına gəldi və dovşanı götürüb qaçdı. Ayı və şir onun dalınca baxdılar.

yem axtarırdılar - They wanted some food

heç biri ovu bölmək istəmirdi - Nobody wanted to share food
bölmək - share

yoruldular - They were tired

götürüb qaçdı - took away

onun dalınca baxdılar - They followed him with their eyes.

İKİ DOST. TWO FRIENDS

İki uşaq meşə ilə gedirdi. Birdən onların qarşısına bir ayı çıxdı. Uşaqlardan biri tez ağaca dırmaşdı. O birisi isə qaça bilmədi. Yerə uzandı, özünü ölümlüyə vurdu. Ayı ona yaxınlaşdı. Sonra onu iylədi. Uşaq nəfəsini belə çəkmirdi. Ayı elə bildi ki, uşaq ölübdür. Çıxıb getdi. Çünki ayı ölüyü toxunmur.

Ayı gedəndən sonra ağacdakı uşaq yerə endi. O, yoldaşından soruşdu:

- Ayı sənə nə dedi?

-O, mənə dedi ki, pis adamla dost olma. Bəd ayaqda dost dostunu qoyub qaçmaz.

Lev Tolstoy (Leo Tolstoy)

ATALAR SÖZÜ

Dost dar gündə tanınar.

A friend in need, is a friend indeed.

onların qarşısına çıxdı - They met...

dırmaşdı - climbed

özünü ölümlüyə vurdu - He pretended to be dead

sonra onu iylədi - He began to smell him

nəfəsini belə çəkmirdi - He was afraid even to breathe.

bəd ayaqda - in a dangerous situation

BALIQ, ÖRDƏK VƏ XƏRÇƏNG

THE FISH, THE DUCK AND THE LOBSTER

Balıq, ördək və xərçəng göldə üzürdülər. Onlar gölün qırağında yüklü bir araba gördülər. Onların hər üçü arabayı çəkmək istədi. Üçü də arabaya qoşuldu. Balıq gölə tərəf çəkdi. Ördək havaya darddı. Xərçəng isə dala çəkməyə başladı. Onlar nə qədər çalışdırsa, arabayı yerindən tərpədə bilmədilər.

balıq, ördək və xərçəng - fish, duck, lobster (crayfish)

göldə üzürdülər - They were swimming in the lake

arabayı çəkmək istədi - They wanted to drive a cart

gölə tərəf çəkdi - The fish drove towards the lake

havaya darddı - The duck drove towards the sky

dala çəkdi - The lobster drove back

onlar nə qədər çalışdırsa, arabayı yerindən tərpədə

bilmədilər - However they did they couldn't move the cart.

OVÇU VƏ ONUN DOSTU

THE HUNTER AND HIS FRIEND

Bir ovçu dostu ilə ova gedirdi. Onlar ağacda bir quş gördülər. Ovçu quşa güllə atdı. Güllə quşa dəymədi və o uçdu. Ovçunun dostu dedi:

- Afərin!

Ovçu hirsələndi və dedi:

- Mənə gülürsən?

-Xeyr, əzizim, mən sənə gülmədim. Mən quşa afərin dedim. Axı o, güllədən canını qurtardı.

ovçu - hunter

ov -hunting

ova gedirdi - They went hunting

gördülər - they saw

güllə atdı - he shot

güllə dəymədi - he failed (missed)

o uçdu - It flew

dostu dedi- His friend said

afərin -bravo!

Mənə gülürsən? -Do you laugh at me?

gülmədim - I didn't laugh

əzizim -my dear

Mən quşa afərin dedim - I praised the bird

canını qurtardı - The bird saved its life.

TÜLKÜ VƏ DURNA THE FOX AND THE CRANE

Tülkü ilə durna dost olmuşdu. Bir gün tülkü durnanı qonaq çağırırdı. Tülkü dovğa bişirmişdi. O, dovğanı boşqaba töküüb, durnanın qabağına qoydu. Durna dovğanı yeyə bilmədi. Dovğanı tülkünün özü yedi.

O birisi gün durna tülkünə qonaq çağırırdı. O, südlü aşı bişirdi. Boğazı dar küpədə tülkünün qabağına qoydu. Tülkü xörəyi yeyə bilmədi. Aşın hamısını durna yedi.

Tülkü ac-acına geri qayıtdı. Həmin gündən onlar dostluğu pozdular.

ATALAR SÖZÜ

Nə təkərsən aşına, o çıxar qaşığına.
As you sow you shall mow.

dost olmuşdu - They were friends

gonaq çağırırdı -He invited him to dinner

dovğa -soup made of yogurt and green vegetable

tülkü -fox

durna -crane

küpə- vase

onun evi- his house

ac-acına - very hungry

dostluğu pozdular -They were not friends any longer.

AĞILLI MƏSLƏHƏT CLEVER ADVICE

Bir oğlan həkimə dedi:

-Həkim, mənim mə"dəm ağrıyır.

Oğlum, dünən nə yemişdin?

- Kal armud yemişəm.

Həkim onu sakitləşdirib dedi:

-Elə isə , al sənə göz dərmanı verim.

Oğlan təəccüblə soruşdu:

- Nə üçün göz dərmanı verirsiniz?

Həkim dedi:

-Ona görə ki, yeməzdən əvvəl yediyinə yaxşıca baxasan.

mə"də- stomach

mə"dəm ağrıyır - I have stomach ache

kal armud- unripe pear

göz dərmanı -eyedrops

təəccüblə soruşdu - He asked with surprise

yaxşıca baxasan - to look at what you eat

BAKI

Adın gəzir dodaqlarda,
Yaxınlarda, uzaqlarda.
Şöhrətin var hər diyarda,
Gözəl Bakı, gözəl Bakı!

Buruqların gəlməz saya,
Ucalırsan günə, aya.
Səs salırsan bu dünyaya,
Gözəl Bakı, gözəl Bakı!

(Zeynal Cabbarzadə)

dodaqlarda gəzmək -to be famous

şöhrət -fame

diyar -country

buruqların gəlməz saya - there are a lot of derrick

gün - sun

ay - moon

XƏZƏR UNİVERSİTƏSİ

Xəzər Universitəsi Azərbaycan Respublikasının ilk özəl ali məktəbidir. Nazirlər Kabinetinin sərəncamı ilə 1990-cı ildə hazırlıq işləri aparılmış və 1991-ci il martın 18-də universitetin yaradılması haqqında baş nazir qərar imzalamışdır. Xəzər Universitetinin təsisçisi professor Hamlet İsxanlıdır.

Hal-hazırda Xəzər Universitetində təbiət elmləri, mühəndislik, tibb, iqtisadiyyat və menecment, hüquq, siyasi və sosial elmlər, xarici dillər və digər humanitar elmlər sahəsində mütəxəssislər hazırlanır.

Bakalavr, magistr və doktor proqramları üzrə fənlərin tədrisində ölkəmizin görkəmli alimləri və mütəxəssisləri ilə yanaşı, digər ölkələrdən gəlmiş tanınmış tədqiqatçılar

və müəllimlər də iştirak edirlər. Xəzər Universiteti geniş beynəlxalq əlaqələrə malikdir. Müxtəlif qitələrdən olan bir sıra tanınmış universitetlərlə tədqiqat (araşdırma), müəllim və tələbə mübadiləsi sahələrində əməkdaşlıq proqramları həyata keçirilir.

Xəzər Universiteti ölkəmizdə öz orijinal tədris proqramları, təhsil modeli, tədqiqat yönü (istiqaməti), cəmiyyətə xidməti ilə tanınmış, ictimaiyyətin rəğbətini qazanmışdır. Xəzər Universitetinin məzunları ən məşhur şirkətlərdə və idarələrdə (təşkilatlarda) işlə təmin olunurlar.

“Xəzər Universiteti, çox güman ki, Azərbaycanın ən inkişaf etmiş ali məktəbidir.”

Riçard Broun (Richard Brown),
Amerika Birləşmiş Ştatları İnformasiya Agentliyinin
Azərbaycan üzrə direktoru

“Xəzər Universiteti Azərbaycan universitetlərinin ən öndə gedənidir.”

Tomas Yanq (Tomas Young),
Böyük Britaniyanın Azərbaycandakı səfiri

“Xəzər Universiteti qısa müddət ərzində təhsilin təşkili və tədrisin təkmilləşdirilməsi sahəsində diqqətəlayiq inkişaf yolu keçmişdir.”

Təhsil naziri Lidiya Rəsulova.

“Xəzər Universiteti ən qarışıq və çətin şəraitdə əldə edilən valehedici bir nailiyyətdir. Filosoflar və ya jurnalistlər Xəzər Universitetini insan ruhunun yüksəkliyinin əyani təsdiqi kimi mədh etməlidirlər.”

Uilyam Q. Roy (William G. Roy), Los-Ancelesdə
Kaliforniya Universiteti.

özəl ali məktəb - Private higher learning institute (school)
 sərəncam - decree, instruction
 qərar - resolution, decision
 baş nazir - prime minister
 təsisçi - founder
 humanitar elmlər - humanities
 mütəxəssislər - specialists, experts
 tədris - teaching, training
 təhsil - education
 tədqiqatçı - researcher, investigator, explorer
 alim - scientist, scholar
 beynəlxalq əlaqələr - international relations
 tələbə mübadiləsi proqramı - students exchange program
 əməkdaşlıq proqramı - partnership program
 tədqiqat yönli (istişamətli) - research oriented
 cəmiyyətə xidmət - community service
 mə`zun - graduate
 işlə tə`min olunurlar - they could find a job
 ən öndə gedən (ən inkişaf etmiş)-most developed
 təhsilin təşkili və tədrisin təkmilləşdirilməsi - educational
 administration and training system.
 Xəzər Universitəsi ən qarışıq və çətin şəraitdə əldə edilən
 valehedici bir nailiyyətdir - Khazar University is an
 extremely impressive achievement under the most
 challenging of conditions.
 Filosoflar və ya jurnalistlər Xəzər Universitəsini insan ru-
 hunun yüksəkliyinin əyani təsdiqi kimi mədh etməlidirlər-
 Philosophers or journalists might praise Khazar University
 as a testimonial to the human spirit, which it certainly is.

XƏZƏR UNİVERSİTƏM

Sözləri: H.İsaxanlının,
 Musiqisi: V.Adıgözəlov və
 R.Mustafayevindir.

Xəzərimin sahilində, özəmətli Bakımda,
 Dünyamıza şəfəq saçar Xəzər Universitəm.
 Şer, sənət, insaniyyət dərslərinədən pay verər,
 Kainatın sirrin açar Xəzər Universitəm.

Həyat dolu qucağıdır,
 Könlümün saf bucağıdır,
 Xoş niyyətlər ocağıdır,
 Xəzər Universitəm.

Gəncliyimin qaynar çağı,
 Dəryaları, uca dağı,
 Gül-çiçəkli sevgi bağı-
 Xəzər Universitəm.

Adı elə bəlli oldu, ölkə-ölkə arandı,
 Qucağında pıçıldandı neçə-neçə yar andı.
 Mə`na doldu həyatıma, zirvələrə can atdım,
 İlhamımın gur bulağı Xəzərimdən yarandı.

Həyat dolu qucağıdır,
 Könlümün saf bucağıdır,
 Xoş niyyətlər ocağıdır,
 Xəzər Universitəm.

Gəncliyimin qaynar çağı,
 Dəryaları, uca dağı,
 Gül-çiçəkli sevgi bağı-
 Xəzər Universitəm.

Xəzərimin sahilində - In the Caspian seashore
 özəmətli - majestic
 şəfəq saçar - is shining
 şer - poetry
 sənət - art
 insaniyyət - humanity, humaneness, mankind
 pay (töhvə) - gift, present
 kainat - the universe
 sirr - secret, mystery
 sirr açmaq - reveal (conside) a secret
 həyat dolu quçağıdır - It is full of life
 könül - heart, soul
 saf - pure, clear
 bucaq - home, shelter, corner
 xoş niyyət - goodwill, well-wishing
 ocaq - fire, a holy place, home (here in idiomatic sense)
 gənclik - youth, youthfull
 qaynar çağ - seething time
 dərya - sea, ocean, river
 sevgi - love
 bağ - garden
 el - country, people, nation, land, world
 bəlli olmaq - be known
 aranmaq, axtarılmaq - be looked for, be wanted for, be searched for
 qucaq - embrace, arms, lap
 gur bulaq - bright (brisk) spring
 yaranmaq - be created, to arise, spring up
 pıçıldamaq, pıçılmaq - to whisper to one another, to speak in a whisper
 yar - friend, lover, darling, sweet-heart
 and- oath, swear, vow
 məna - meaning, sense, idea, significance
 dolmaq - to fill (up) with

zirvə - top, summit
 can atmaq - be dying for, strive for, to give one's life for
 ilham - enthusiasm, inspiration

MOLLA NƏSRƏDDİN LƏTİFƏLƏRİ MOLLA NASRADDIN'S FUNNY STORIES

ALT-ÜST OLACAQ

EVERYTHING WILL BE TURNED UPSIDE DOWN

Molla ev tikdirir. Evi tikən ustaya tapşırır ki, tavanın taxtalarını döşəməyə, döşəmənin taxtalarını isə tavana vursun. Usta təəccüblənir və səbəbini soruşur.

Molla deyir:

-Ev qurtarandan sonra evlənəcəyəm. Arvad da ki, girdi evə sabahısı ev alt-üst olacaq. Ona görə də indi baş-ayaq vur ki, evlənəndə düzəlsin.

tavanın taxtalarını döşəməyə vurmaq - to fix the boards of the ceiling to the floor

təəccüblənir - was surprised

səbəbini soruşur - asks the reason

MOLLA TACİR OLUB

MOLLA HAS BECOME A MERCHANT

Molla biri on qəpikdən yumurta alıb, biri doqquz qəpikdən satırmiş. Dostlarından biri soruşur:

- Molla, bu nə alverdir? Sən ki bunda zərər eləyirsən.

Molla:

-Zərərin eybi yoxdur. Qoy desinlər ki, molla da tacir olub.

alver - trade

qəpik-coin, kopeck (in idiomatic expressions: penny)

zərər eləyirsən - you incur losses

eybi yoxdur - It doesn't matter

qoy desinlər ki - Let the people say

BURAYA TƏZƏ GƏLMİŞƏM
I AM A NEWCOMER HERE

Molla özgə bir şəhərə gedir. Bazarda gözərkən biri ondan soruşur:

-Deyə bilərsənmi bu gün nə günüdür?

Molla deyir:

-Yox, bala, mən bu şəhərə bax elə bu gün təzəcə gəlmişəm. Sən onu buranın yerli adamlarından soruş.

özgə şəhər-a new city, another city
bazarda -in the market
təzəcə- new
yerli adam - local people

YUXUM QAÇIB. I'M SLEEPLESS

Molla Nəsrəddin bir gecə çıxıb küçədə gəzməyə başlayır.

Bir qarovulçu onu saxlayır:

- Molla, bu gecəyarısı burada nə axtarırsan?

-Yuxum qaçıb, onu axtarıram.

qarovulçu - the guard
gecəyarısı -midnight
nə axtarırsan? - What are you looking for?
yuxum qaçıb -I've lost my sleep (I'm sleepless)

NİZAMİ GƏNCƏVİ

Azərbaycanın böyük şairi Nizami Gəncəvi 1141-ci ildə Azərbaycanın qədim şəhəri Gəncədə anadan olmuşdur.

Nizami Gəncəvinin lirik şe"rləri, qəzəlləri və beş böyük poeması var: "Sirlər xəzinəsi", "Xosrov və Şirin", "Leyli və Məcnun", "Yeddi gözəl", "İsgəndərnamə". Bu poemalar birlikdə "Xəmsə" ("Beşlik") adlanır. Onun əsərləri dünyanın bir sıra dillərinə tərcümə olunmuş və geniş yayılmışdır. Böyük şair 1209-cu ildə Gəncədə vəfat etmişdir.

şe"r - poem

"Sirlər xəzinəsi" - "The Treasury of Mysteries"

"Yeddi gözəl - "Seven Beauties"

"İsgəndərnamə - "Iskander-Nameh (Book of Alexander)"

"Xəmsə - "Khamsa - The Quintet"

tərcümə olunmuş - were translated
geniş yayılmışdır - are very popular
vəfat etmişdir - died

KƏRPİCKƏSƏN QOCA
THE OLD BRICKLAYER

Keçmiş zamanda Şam şəhərində bir qoca kişi yaşayırdı. O, kərpic kəsir, bununla da gündəlik çörək pulu qazanırdı. Bir gün qoca yenə də kərpic kəsirdi. Bu zaman onun yanına bir cavan oğlan gəldi. Qocaya salam verib dedi:

-Ey qoca, nə üçün bu qədər zəhmət çəkirsən? Bu ağır iş qoca işi deyil. Özünə başqa bir iş tap. Hamı sənə bir tikə çörək verər.

Qoca dedi:

-Oğlum, əllərimi bu sənətə ona görə öyrətmişəm ki, heç kəsdən çörək pulu istəməyim. Öz əməyim ilə dolanım. Bu sözləri eşidən oğlan çox utandı və qocadan üzr istədi.

(N.Gəncəvi)

ATALAR SÖZÜ

İnsanı əmək ucaldır.

Deeds, not words.

keçmiş zamanda - In old times (Once upon a time)
çörək pulu qazanırdı - earned his living
o,kərpic kəsirdi - He made bricks
zəhmət çəkirsən - You work so hard
bu ağır iş qoca işi deyil -This hard work isn't for an old man

hamı sənə bir tikə çörək verər - Everybody can give you a piece of bread
 heç kəsdən çörək pulu istəməyim -I don't want to ask for a penny from anybody
 oğlan utandı -The boy was ashamed

MƏZƏLİ ƏHVALATLAR. FUNNY STORIES

* * *

Müəllim Eldardan soruşdu:
 -Amerikada elektrik kəşf olunmamışdan qabaq nə edirdilər?
 Eldar:
 -İşiq pulu vermirdilər.

kəşf olunmamışdan qabaq- before inventing
 işiq pulu - electricity fee

Müəllim fe'li izah edəndən sonra şəxslərə görə dəyişir ki, daha aydın olsun:
 -Gedirəm, gedirsən, gedir, gedirik, gedirsiniz, gedirlər.
 Sonra bir şagirddən soruşur:
 -Başa düşdün?
 -Bəli.
 -Aydınlaşdır.
 -Hamımız gedirik. Sınıfda heç kim qalmır.

şəxslərə görə dəyişir - declines, conjugates (changes) according to the persons
 aydınlaşdır, izah et - Explain it
 sınıfda heç kim qalmır - Nobody stays in the class

* * *

Müəllim xəbər aldı:
 -Uşaqlar, 1802-ci ildə nə olmuşdur?
 -Viktor Hüqo anadan olmuşdur.

-Əhsən! Bəs 1805-ci ildə nə olmuşdur?
 -Viktor Hüqonun üç yaşı tamam olmuşdur,-deyə hamı bir ağızdan cavab verdi.

xəbər aldı - asked
 anadan olmuşdur - was born
 əhsən - O. K! Bravo!
 üç yaşı tamam olmuşdur - He was 3 years old
 hamı bir ağızdan cavab verdi - They all answered in chorus

* * *

Bir ər-arvad operaya getmişdilər. Arvad ərinə dirijoru göstərib dedi:
 -Bura bax, o, Bethovendir?
 -Mənə elə gəlir ki, o ölüb.
 -Necə ölüb, görmürsən necə əl-qol atır?

o ölüb - He is dead
 görmürsən necə əl-qol atır? - Can't you see how he is conducting?

* * *

-Ata, nişanlılar kəbin kəsdirməyə gedəndə nə üçün əl-ələ tuturlar?
 -Qayda belədir, oğul. Boksçular da vuruşmazdan əvvəl əl-ələ tuturlar.

nişanlılar - bride and bridegroom, the betrothed, the engaged, fiance and fiancée
 kəbin kəsdirmə - marriage ceremony
 əl-ələ tuturlar - They hold each others hands
 boksçular da vuruşmazdan əvvəl əl-ələ tuturlar -Boxers also hold each other's hands before fighting

ÜZEYİR HACIBƏYOV

Böyük Azərbaycan bəstəkarı Üzeyir Hacıbəyov Qarabağda anadan olmuşdur. O, ilk təhsilini Şuşada almışdır. Ü.Hacıbəyov Qori seminariyasını bitirdikdən sonra Hadrudda rus dili müəllimi işləmişdir. Sonra isə Bakıya köçmüş və musiqi ilə məşğul olmuşdur.

1908-ci il yanvarın 12-də bəstəkarın ilk operası - "Leyli və Məcnun" tamaşaya qoyulmuşdur. Bu opera Məhəmməd Füzulinin "Leyli və Məcnun" poeması üzrə yazılmışdır. Bu müsəlman şərqində ilk opera idi

Ü.Hacıbəyov "Əsli və Kərəm", "Koroğlu" operalarını, "Arşın mal alan", "O olmasın, bu olsun" musiqili komediyalarını, bir çox romans, xalq mahnıları və marşları yaratmışdır. Azərbaycan Dövlət Konservatoriyası Ü.Hacıbəyovun adınıdır. Konservatoriyanın qarşısında onun heykəli qoyulmuşdur.

Bakıya köçmüş - moved to Baku

ilk təhsil - the first school (education)

adınadır - named after

arşın - arshin (measure, equivalent to 28 inches)

"O olmasın, bu olsun" - "If not she then another girl"

xalq mahnıları - folk songs

heykəli qoyulmuşdur - A monument to... stands

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ DÖVLƏT HİMNİ NATIONAL ANTHEM OF AZERBAIJAN REPUBLIC

Sözləri: Əhməd Cavadın,

Musiqisi: Üzeyir Hacıbəyovundur.

Azərbaycan, Azərbaycan!

Ey qəhrəman övladın şanlı vətəni!

Səndən ötrü can verməyə cümlə hazırız!

Səndən ötrü qan tökməyə cümlə qadınız!

Üç rəngli bayrağınla mə'sud yaşa!

Minlərlə can qurban oldu,

Sinə hər bə meydan oldu.

Hüququndan keçən əskər,

Hərə bir qəhrəman oldu.

Sən olasan gülüstan,

Sənə hər an can qurban.

Sənə bir çox məhəbbət

Sinəmdə tutmuş məkan.

Namusunu hifz etməyə,

Bayrağını yüksəltməyə

Cümlə gənclər müştəqdir.

Şanlı vətən, şanlı vətən!

Azərbaycan, Azərbaycan!

Azerbaijan, Azerbaijan!

You are the country of heroes!

We will die so that you might be alive!

We will shed our blood to defend you!

Long live your three - coloured banner!

Thousands of people sacrificed their lives

You've become the field of battles.

Every soldier fighting for you,

Has become a hero.

We pray for your prosperity,

We make sacrifice our lives to you.

Our sincere love to you,

Comes from the bottom of our hearts.

To defend your honour,

To hoist your banner,

All the young people are ready.

Glorious motherland,

Azerbaijan, Azerbaijan!